

מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל קלט את החמור המצוייר שבלט מבגדי הילד, ושאל את אביו: "מה זה?!"...

הגה"צ רבי חזקיהו
מישקובסקי
שליט"א על איך ניתן
להשכיח את התורה?

לקראת שבועת מלכתא

להודות ולהלל לשמוך הגדול

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 408

פנינים לפרשת וישב-חנוכה

אבי הילד הגיע יחד עם בנו למרן רבי חיים קנייבסקי זי"ע כדי להודות לו על הברכה שהניבה תוצאות ברוכות. מצוי שילדים קטנים לובשים בגדים עליהם רקומות דמויות שונות, ודמות המור הופיעה על הסוודר שהילד עטה לגופו. רבי חיים קלט את החמור המצוייר שבלט מבגדי הילד, ושאל את אביו: "מה זה?!".

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א על איך ניתן להשכיח את התורה?

סיפר לי יהודי מירושלים, שנכדו לא ראה הצלחה בלימודיו בתלמוד תורה. היהודי עשה מה שיהודים רבים עושים, נסע לבני ברק, נכנס למרן רבי חיים קנייבסקי זיע"א, וביקש ברכה. רבי חיים ברך את הילד, בחסדי ה', הברכה נשאה פרי, והילד השתנה מן הקצה אל הקצה, והחל לראות ברכה בלימודיו. אבי הילד הגיע יחד עם בנו למרן רבי חיים קנייבסקי, כדי להודות לו על הברכה שהניבה תוצאות ברוכות. על פי צו האופנה כיום, מצוי

ב"על הניסים" אומרים: כשעמדה מלכות יוון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך, ולהעבירם מחוקי רצונך", השאלה העולה מאליה היא, איך ניתן להשכיח את התורה? אמנם אפשר לבטל תורה, אפשר לגזור שלא יקיימו את התורה, אבל כיצד משכיחים את התורה?!

נאמר בפסוק: "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי" (תהלים קיט, צז). במדרש הובא על כך משל לחבית של דבש, שכאשר יוצקים לתוכה מים, יוצא ממנה דבש. כך הוא גם מוחו של האדם. כאשר נכנסים לתוכו דברים בטלים, התורה יוצאת ממנו. לכן, אמר דוד המלך ע"ה: "כל היום היא שיחתי", כיון שאם האדם לא עוסק בתורה כל היום בשלימות, ממילא נכנסים בראשו דברים בטלים, והתורה יוצאת החוצה.

בדרך זו בקשו היוונים "להשכיחם תורתך". הם התאוו להעניק ערך לדברים בטלים, להכניס לראש שישנם עוד ערכים בעולם זולת התורה. ברגע שנכנסים לראש דברים בטלים - ממילא התורה פורחת ונשכחת.

הבעיה היא שכאן החמור רוכב על הילד!

בכל דור ודור השטן נלחם כדי לשוות ערך לדברים בטלים. בזמן החשמונאים הוא ביקש לטעת בעם ישראל את תרבות הגוף. בדורנו הוא נאבק כדי להחדיר למוחצנתנו את מאוויי העולם הזה.

שילדים קטנים לובשים בגדים עליהם רקומות דמויות שונות. משום מה הופיעה דמות חמור על הסוודר שהילד עטה לגופו. רבי חיים קלט את החמור המצוייר שבלט מבגדי הילד, ושאל את אביו: "מה זה?!"

האב המבוויש הגיב במבוכה: "הרי כתוב בספרים שגם המשיח יבוא כשהוא רכוב על חמור!..." אמר לו רבי חיים: "המשיח באמת ירכב על החמור, הבעיה היא שכאן החמור רוכב על הילד!".

חמור מבטא חומריות, כשמשתעבדים לחומר והופכים להיות עבדים נאמנים לגשמיות, מאבדים את הכל. ברגע שנותנים ערך ומשקל למשהו אחר מלבד תורה, נכנסים לקרבנו דברים בטלים, והתורה יוצאת החוצה. החומר והגשם אינם יכולים לדור בכפיפה אחת. אהבת תורה ואהבת העולם הזה אינם יכולים לצעוד בצוותא, כך מאבדים את את הרוחניות שבקרבנו, ושוכחים, חלילה, את התורה.

שמעתי מאחד המגידים מעשה יפה, שאינני יודע אם היה או לא היה

שמעתי מאחד המגידים מעשה יפה, שאינני יודע אם היה או לא היה, אבל בתור משל הוא בוודאי טוב ונאה. בארצות הברית הייתה מסעדה מפורסמת ויוקרתית, שרק מיליונרים בעל הון היו יכולים להרשות לעצמם לסעוד בין כתליה המפוארים. אדם מן השורה, שאינו מיליונר אמיתי, לא היה מסוגל לעמוד במחירים המופקעים שדרשו שם על כל מנה. כל דבר קטן על חמישים דולר, מאה דולר ואף מאתיים דולר...

ביום מן הימים פקד את המסעדה מיליונר אנטישמי כבד בשר. ספק אם יש לו יותר כסף ממה שהוא אנטישמי, ספק אם הוא אנטישמי יותר ממה שיש לו כסף. האיש נכנס למסעדה, וראה את כולם יושבים על סיר הבשר הנהנים ומאושרים, ובאמצע יושב יהודי זוח דעת, שחיוך רחב נסוך על פניו. מראה היהודי היושב בנחת, הוציא למיליונר את התיאבון ברגע אחד. הוא החליט שאינו מסוגל לאכול כנגד היהודי המאושר, אבל מה יעשה? הרי במקום אחר זו בושח למיליונר כזה למלא את כריסו...

האיש גדוש השנאה החליט לגרום ליהודי לעזוב את המקום בלי אומר ודברים. הוא ניגש בשמחה למלצר הראשי וברר: "מה מחירה של כוסית היין הכי משובחת בתפריט? שישים דולר? אין בעיה! לך וחלק לכל המסובים כוסיות יין על חשבוני, אבל כשתעבור ליד היהודי שיושב לו באמצע המסעדה שבע נחת, דלג עליו במופגן, והגש כוסיות יין רק ליושבים לידו..." המיליונר היה בטוח שברגע שהיהודי יחווה כוז פגיעה מול העשיריון העליון, הוא ימלט מהמקום בבושח פנים והנה הוא רואה שבמקום להיעלב, היהודי רק יושב ומחייך מאוזן לאוזן.

אפוף משטמה ניגש המיליונר בשנית למלצר הראשי, וחקר: "יש לכם בתפריט איזו עוגה מיוחדת? היא עולה מאשה עשרים דולר? אין בעיה! חלק לכולם עוגות על חשבוני, אך כשתחלוף ליד היהודי שיושב לו באמצע המסעדה מדושן עונג, תדאג שיראה כי אתה

פוסח עליו במפגיע, ומחלק רק לכל היושבים בסביבתו!". המיליונר חיך ידיים בסיפוק, ממתין לראות את היהודי שנוא נפשו עוזב את המסעדה בוש ונכלם, אך לחרון אפו נוכח לראות כי היהודי רק נעשה עליו מרגע לרגע. הדם עלה לראשו, הוא ניגש למלצר הראשי ושאל בזעם: "מהי המנה המפוארת ביותר המוגשת במסעדה? כמה היא עולה? שש מאות דולר? אין בעיה! עכשיו אתה עובר בין כל הסועדים, ומגיש לכולם את מנת הדגל על חשבוני. רק אל תשכח, כשתעבור ליד היהודי, אל תתן לו מאומה!".

המיליונר אכול השנאה היה בטוח כי כעת היהודי יעזוב את המסעדה רווי השפלה, אולם לתדהמתו הרבה, היהודי רק צחקק לו באושר, ושמחתו הרקיעה שחקים!

המיליונר החליט שהוא חייב לברר מה קורה פה. ניגש אל היהודי, ושאל בפליאה: "אני לא מצליח להבין אותך, אתה רואה שמביישים אותך, ורק צוחק יותר ויותר ועולז עוד ועוד?!"

"מה אתה לא מבין?!" השתפך היהודי בגיל, "אני בעל המסעדה, על כל מנה שמזמינים, אני מרויח טבין ותקילין. אדרבה, תמשיך לחלק לכולם על חשבונך עוד מנות משובחות ויקרות, שתמלאנה את כיסי במזומנים!"

בסופו של דבר אנו נהיה אלו שיגרפו את כל הקופה

הויכוח בין עם ישראל לאומות הוא מיהו בעל המסעדה, מי לוקח את הקופון בסופו של יום. אמנם כל העולם הזה הוא הבל הבלים, אבל הוא נועד רק עבור עם ישראל. המילה הראשונה שהקב"ה כתב בתורה היא "בראשית" - בשביל ישראל שנקראו ראשית, ובשביל התורה שנקראת ראשית. כל הבריאה סובבת סביב התורה ועם ישראל. כל הצרות והטובות שבעולם באות בהקשר לעם ישראל, לטוב ולמוטב, ובסופו של דבר אנו נהיה אלו שיגרפו את כל הקופה. ה"חפץ חיים" זצ"ל היה אומר: אחי יוסף עשו את כל הצדקי שבעולם כדי שחלומותיו לא יתקיימו, אך בסופו של דבר הם, במו ידיהם, גרמו לכך שהחלומות יתגשמו על ידי שמכרוהו למצרים, שם הוא התמנה למשנה למלך!

עלינו להשריש לעצמנו כי הקש, המוץ והתבן אינם שוים מאומה. הם נועדו רק לצורך התבואה. אמנם היא הקטנה מכולם, אך היא הנותנת, דוקא מכיון שגרעיני התבואה קטנים, יש צורך בקש, במוץ ובתבן כדי להגן עליהם. אבל ברגע שהתבואה נשלמת - זורים את המוץ לרוח, שורפים את הקש, ומותירים רק את החיטה הראויה למאכל. האומות נמשלו לקש, מוץ ותבן שנבראו לצורך החיטה, ואילו עם ישראל נמשל לחיטה שכל השדה נזרעה עבורה. העולם לא נועד עבור האומות, אלא למען כלל ישראל. לא רחוק לומר, שכל פיתוי העולם הזה נועדו עבור אדם אחד שיתגבר על יצרו ויתגדל במידות. כל העולם וחמדותיו נבראו בשביל ישראל שיעסקו בתורה!

(מתוך 'דורש טוב' - הנוכה)

"הבחורים שהיו 'לעבדיגע סחורה'... החליטו לעשות קצת 'שמה', והתחילו לסובב את השולחן בכל רחבי לבית הכנסת. הם משכו את השולחן לפה ולשם, והוא הלך ביחד עם השולחן... כל כך היה שקוע בלימוד ולא שם לב...

ראש ישיבת 'עמודי ארץ' הגאון הרב חיים אטיק שליט"א,
משרטט קווים לדמותו הפלאית של סבו הגאון הצדיק רבי שלמה אטיק זצ"ל,
אשר זכה ששלושת בניו היו מגדולי מרביצי התורה בדורות האחרונים

צוות 'לקראת שבת'

זר כי ייקלע לישיבת 'עמודי ארץ' בהר נוף, בראשותו של הגאון רבי חיים אטיק שליט"א, בסיומה של אחת התפילות בישיבה, לא יאמין למראה עיניו. זה קרה לנו כשהגענו לשוחח עם ראש הישיבה על סבו הגדול הגאון החסיד המפורסם רבי שלמה אטיק זצ"ל שיום ההילולא שלו חל בט"ז כסלו.

וזה מה שראינו: לקראת סיום התפילה, רגע לפני אמירת 'עלינו לשבח', מתרחשת לה תכונה קטנה בהיכל הישיבה. כמה בחורים מתחילים לחלק בין כולם דפים שעליהם מודפסת תפילת 'עלינו לשבח' באותיות גדולות ומאירות עיניים, עם ביאור המילים.

רק אחרי שכל אחד ואחד מהבחורים בישיבה מחזיק בידיו את הדף, הם מתחילים לומר את 'עלינו לשבח' בניגון נפלא, כולם ביחד, כמו מקהלה. הבחורים הצעירים והבחורים היותר מבוגרים, המשגיח והמגיד שיעור, ראש הישיבה, כל מי שנמצא בהיכל בית המדרש, משתתף במקהלה.

"זה מנהג מאוד מעניין", אמרנו לראש הישיבה לאחר שהורה לנו לשבת ופתחנו בישיבה שלשמה התכנסנו...

"כן, נכון, בהחלט מנהג ייחודי ומעניין", הוא מאשר ומוסיף 'צימוק' שרבים ישמחו לדעת... "לפני שנים אחדות זכינו להיכנס אל מרן שר התורה זצ"ל, יחד עם בחורי הישיבה שיחיו. כמובן שלקחנו איתנו לדרך את הדפים של 'עלינו לשבח', כי ידענו שנצטרך להתפלל מנחה בבני ברק, וכשהיינו אצל מרן זצ"ל, הראיתי לו דף אחד וסיפרתי בתוך הדברים שיש לנו מנהג מיוחד כזה בישיבה, ששרים את הניגון שהלחנתי על 'עלינו לשבח', כולם יחד כאיש אחד.

"רבי חיים שמע והגיב בפשטות: "נו... אז הוא נאמר עכשיו 'עלינו לשבח' בניגון המיוחד שלכם".

"הבחורים התביישו קצת, אבל גדול הדור ציווה עלינו, וכך פצחנו כולנו באמירת 'עלינו לשבח' עם הניגון המיוחד, ומרן שר התורה החזיק את הדף ואמר בהתרגשות מילה במילה יחד איתנו.

"כשסיימנו התנער מרן משרעפיו, ואמר לנו "אה!!! כזה 'עלינו לשבח'!!! זה זמן שאפשר לפעול בו ישועות".

השמועה על כך נפוצה, כך אנתנו שומעים, ולא פעם נכנס להיכל

הגאון הצדיק רבי שלמה אטיק זצ"ל

הישיבה יהודי הזקוק לישועה, ומתפלל עמם שחרית, מנחה או ערבית, רק כדי לומר איתם את תפילת 'עלינו לשבח', ולפעול לישועה, בברכתו של מרן שר התורה...

מישהו פעם ביקש מסבא את ה'מתכון הסודי', איך זוכים להקים כזאת משפחה לתפארת

אחרי סיפור הפתיחה המרתק כשלעצמו, אנתנו צוללים אל תוך עולמו המופלא של הזיכרון שנושא ראש הישיבה שליט"א מדמותו הפלאית של סבו הגדול הגאון הצדיק רבי שלמה צבי אטיק זצ"ל, שזכה להעמיד שלושה עמודים מופלאים של הרבצת תורה, באמצעות שלושת בניו הגאונים המפורסמים רבי מנדל אטיק, רבי אהרן יוסף אטיק ורבי אברהם אטיק. כל אחד ואחד מהם זכה להרביץ תורה לרבים במשך עשרות שנים, ויחד הם הקימו דור שלהם של בעלי תריסין, תלמידי חכמים מופלגים שמכנהים בישיבות המובחרות בכל רחבי הארץ והעולם היהודי. כמו כן גם חתניו היו תלמידי חכמים מופלגים, ממש בית שהפיץ את אור

הגאון הרב חיים אטיק שליט"א

שרוצה לראות אותו. הם פחדו להיכנס פנימה, וסבא פחד לצאת החוצה כדי שלא יפריעו לו ללמוד... רק לאחר מכן שמע מי היה אותו רב שרצה לראותו, והצטער מאוד שלא יצא לקראתו, פעמים רבות היה מזכיר זאת בצער גדול על ההפסד שהפסיד בכך שלא הלך אליו.

"גם הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקרלין זיע"א הי"ד, עבר מתחת לבית הכנסת, ושמע קול תורה, קול של נער יושב ולומד. עצר מהליכתו ושייב את משמע אוזניו: "דא זיצט א ייד און לערנט תורה לשמה" - יושב יהודי ולומד תורה לשמה. כך הוא המשיך בהתמדתו, והיה למתמיד עצום."

למעלה מעשר שנים היה סבא יתום מאביו... עד שהגיע לגיל 12, או אז הוא התייתם גם מאמו ע"ה. היא היתה אשת חיל, שחינכה אותו לאהבה ויוקדת לה' ולתורתו בדרך החסידות, עם כל ה'ברענ' וההתלהבות, וכשהיא נפטרה לבית עולמה, הוא נשאר יתום עגול, ואפילו אחיו שהתגורר עד אז יחד אתו ועם אמו עזב והלך להתגורר במקום אחר כי אין להם אב ואם, אבל סבא זצ"ל התעקש להישאר בצפת, בבית. הוא לא רצה ללכת לשום מקום.

היה איזה יהודי עשיר שהגיע לצפת ושמע שיש ילד יתום, שקדן מיוחד בכינו, והחליט לאמץ אותו כבן. אבל סבא לא אבה ללכת אתו בשום אופן. אמרו לו, מה זאת אומרת אתה לא רוצה ללכת? הרי עכשיו אתה לבד, אין לך כלום. כך יהיה לך אבא עשיר שיממן לך את כל מחסורך, תוכל ללמוד מתוך הרחבת הדעת ובעוד כמה שנים להתחתן בכבוד...

"אבל רבי שלמה אטיק לא התבלבל... "על עצמי איני דואג", הוא אמר, "נפשי חשקה בתורה, אני אשב ואלמד שם כמו פה. אבל מה יהיה עם הילדים שלי? באיזו אווירה הם יגדלו, איך אני יכול ללכת

התורה לכל עבר במשך שנות דור ודור.

"מישהו פעם ביקש מסבא את ה'מתכון הסודי', איך זוכים להקים כזאת משפחה לתפארת" מספר ראש הישיבה שליט"א בנו של הגאון רבי אהרן יוסף אטיק זצ"ל, "אבל סבא לא הבין את השאלה. "הם ראו שאני לומד אז גם הם למדו..." הסביר בפשטות. מה צריך יותר מזה?...

"למעשה, הסבא היה איש פלאי, והסימנים לכך ניכרו כבר מהיותו ילד רך בשנים. הוא התייתם מאביו בגיל צעיר מאוד, אביו של סבא היה חסיד טשורטקוב, ואף שהם גרו בעיה"ק צפת, בה נולד סבא, אביו נסע לאירופה כדי להסתופף בצל רבו, הרבי מטשורטקוב זיע"א. שם היה קהל גדול והדחיפות היו נוראיות, עד שבעקבות כך לקה רבי יצחק זאב בלבו. הוא התאושש מעט ומיהר לחזור הביתה, אבל לא זכה להאריך ימים.

"הסבתא ע"ה, כשראתה שנשארה אלמנה עם ילדים רכים, מיהרה לנסוע אל הרבי מסדיגורא זיע"א, ונכנסו אל הקודש פנימה. סבא שלי היה אז כבן שנה וחצי, ואחד החסידים החזיק אותו על ברכיו. שרו שם איזה ניגון והרבי מסדיגורא עשה תנועות בידיו והכה באצבע צרידה, תוך כדי שירה והפעוט היתום חיקה את תנועותיו של הרבי. כשהבחין בזאת הרבי, שאל מי הילד וביקש שיביאו אותו אליו, הושיבו על ברכיו ואמר "קרן אור פניו".

"את ילדותו עשה בין הסמטאות העתיקות של עיה"ק צפת, ואמא שלו היתה לוקחת אותו לבית הכנסת בבוקר, משאירה אותו שם כל היום, כבר כשהיה ילד צעיר לימים, ולאחר מכן היתה שבה לבית הכנסת בערב כדי להחזיר אותו הביתה, אחרי שלמד כל היום.

"פעם אחת באה לקחת אותו בערב, והתברר לה שהוא לא נמצא בבית הכנסת. החלה לחפש אותו בכל מקום, ולבסוף מצאה אותו יושב על חלון של בית כלשהו. התברר שבבית ישב יהודי ולמד תורה בשקידה, והילד שמע את קול התורה ונמשך אליו כמו מגנט, הוא ישב שם והאזין ללימוד במשך זמן רב, בלי ששם לב שהזמן חולף.

היה שם בצפת בית כנסת עתיק שהיה מכונה 'בית הנשמות'

"מעניין לציין שהיה שם בצפת בית כנסת עתיק שהיה מכונה 'בית הנשמות', כי יצאה עליו שמועה שמי שנכנס לשם אינו יוצא... ואכן איש לא הניח את כך רגלו על מפתן בית הכנסת הזה בגלל החשש. אבל סבא, כשגילה את המקום, הבין שיש לו פה אוצר של ממש. בית כנסת שתמיד עומד ריק. אפשר להיכנס לשם עם גמרא וללמוד יומם ולילה ברציפות בלי שום הפרעה... לא היה בלבו שום פחד, חשקת התורה העפילה על הפחד והאפילה עליו, הוא, פשוט ישב יומם ולילה ולמד, מאן הפוגות.

פעם אחת, ה'סבא קדישא', הגאון הקדוש רבי שלמה אליעזר אלפנדי זצ"ל שמע שיש ילד יתום, כזה מתמיד, ביקש שהוא רוצה לראות אותו, אולי הוא יאמץ אותו. עמדו שליחיו של ה'סבא קדישא' מחוץ לבית הכנסת המפחיד, וצעקו לסבא שיש רב גדול

מכאן???"

"כזאת מסירות נפש של ילד צעיר כל כך, לחינוך הילדים שעוד לא נולדו לו..." מחדד ראש הישיבה שליט"א, "פלא שהוא זכה להעמיד כזאת משפחה לתפארת???"

"אבל העשיר לא הרפה, הוא מאוד רצה לאמץ את הילד המיוחד הזה, ואפילו פנה לבית המשפט, בדרישה שירוי לילד להתלוות אליו, כי הוא הרי ילד קטן ולא יכול להחליט לבד על עתידו ובית הדין הממונים עליו יכולים לכפות עליו ללכת למקום שבו יזונו ויפרנסו אותו בהרחבה.

"למעשה, הטענה של העשיר היתה צודקת, והשופטים נטו להסכים עמו ולהכריח את סבא ללכת אתו למקום מגוריו, אבל אז אירע דבר פלא, והעשיר הפסיד את כל כספו ברגע אחד, וסבא יכול היה להישאר במקומו. ראו ממש בצורה ברורה את מה שנאמר 'רצון ידאיו יעשה', ושמשמים משתפים פעולה עם תוכניותיו של הילד, למרות הכוחות הגדולים שניסו לשנות את מסלולו".

פעם אחת שכח הגבאי להודיע לר' שלמה שהוא עומד ללכת הביתה...

"סבא זצ"ל נשאר בצפת, כל ימי בחרותו, עד שהגיע לפרקו, ונשא לאשה את סבתו, בתו של רבי שיעלה וינגרטן, שהיה מכונה בפי כל 'רבי שיעלה קרלינר', כי היה חסיד קרלין מובהק. מאז היה סבי רבי שלמה זצ"ל מקושר לקרלין. הוא התגורר בירושלים, ולמד בישיבת 'חיי עולם', מדי לילה היה הגבאי נאלץ להפריע לו מתלמודו ולהודיע לו שהוא עומד לנעול את בית המדרש, רק אז היה רבי שלמה סוגר את הגמרא ושב לביתו בלילת ברייה.

"פעם אחת שכח הגבאי להודיע לר' שלמה שהוא עומד ללכת הביתה... כשהגיע הגבאי למחרת בבוקר הוא ראה אותו יושב ולומד בהתמדה, ניגש אליו ואמר לו 'ר' שלמה, איך נכנסת לפה?', אבל עוד לפני שהספיק להשלים את המשפט ענה לו סבא בעוד עיניו שקועות בגמרא: "כן כן, אני כבר הולך, רק עוד שורה אחת...". - הוא איבד את תחושת הזמן וחשב שכבר הגיע הזמן ללכת מבית הכנסת, למרות שהשעה היתה שעת בוקר מוקדמת מאוד... זה היה מאוד אופייני לו, כשהוא היה שקוע בלימוד היו צריכים 'להחזיר אותו לעולם הזה', כשהרים את עיניו מהגמרא בגלל אילוץ כלשהו... "הנכד המבוגר של סבא, הגאון רבי יהושע קוזליק שליט"א דיין בחסידות גור, היתה לו קביעות ללמוד איתו בבית הכנסת בגור עד

שעה אחת עשרה בלילה, שאז הוא היה הולך הביתה ור' שלמה היה נשאר ללמוד.

"פעם אחת אמר ר' יהושע לאמא שלו, אני רוצה לראות עד איזה שעה סבא לומד, אני לא אגיד לו שאני רוצה ללכת, ואני ימשיך ללמוד גם אחרי אחת עשרה ונראה מתי הוא יסגור את הגמרא כי הגיע הזמן ללכת הביתה.

"הם למדו ולמדו כל הלילה, כשכבר הגיע אור הבוקר בשעה חמש וחצי או שש בבוקר, הרגיש שהוא ר' יהושע שהוא כבר לא יכול עוד. הוא אמר "סבא, אני צריך ללכת"... ענה לו רבי שלמה, "כנראה שהיום לא למדנו מספיק טוב".

"הנכד הופתע, מה זאת אומרת לא למדנו טוב? הרי למדנו מצוין, הרבה יותר מהרגיל... אבל סבא השיב לו בפשטות, "תראה כמה הספקנו היום! הרבה יותר מהרגיל, כנראה שלמדנו מהר מדי ולא התעמקנו מספיק במה שלמדנו...". הוא פשוט חשב לתומו שעכשיו השעה אחת עשרה בלילה, כמו תמיד כשר' יהושע אומר שהוא צריך ללכת הביתה...

"מעשה היה גם עם הרבי ה'בית ישראל' מגור זצ"ל, שבא בחמש בבוקר לראות מי כבר הגיע לבית המדרש. כשראה את רבי שלמה ונוכח שהוא ראה אותו באותו מקום גם בתחילת הערב שאל אותו: 'ר' שלמה עד איזה שעה אתה רוצה לשבת כאן? ענה לו רבי שלמה, "עד אחת עשרה בלילה", הוא פשוט לא הרגיש בשעות הלילה שחלפו.

"פעם אחת בטיש של הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקרלין זיע"א, כשנתנו ל'חיים', הוא פתח גמרא לכמה רגעים, כדי ללמוד עד שיגמרו לחלק את ה'לחיים' והרבי ימשיך את הטיש או אז הוא יסגור שוב את הגמרא ויחזה בהנהגותיו של הרבי, אבל הוא שקע בלימוד, כבר גמרו את הטיש הרבי כבר הלך, הציבור התפזר, והיו צריכים לסדר את השולחנות בחזרה.

"הבחורים שהיו שם אמרו לו בעדינות... "ר' שלמה אנחנו רוצים להחזיר את השולחנות למקום", אבל הוא היה שקוע בלימוד ולא שמע אותם.

"התחילו הבחורים להזיז את השולחן מעט מעט, כדי שהוא יבין שהוא צריך לקום. סבא אכן קם ממקומו ועיניו נותרו נעוצות בגמרא, הוא הלך אחרי השולחן והמשיך ללמוד בלי להפסיק...

"הבחורים שהיו 'לעבדיגע סחורה'... החליטו לעשות קצת 'שמח', והתחילו לסובב את השולחן בכל רחבי לבית הכנסת. הם משכו את השולחן לפה ולשם, והוא הלך ביחד עם השולחן... כל כך היה שקוע בלימוד ולא שם לב.

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

"השיב לו הילד יוסף לווייתן, אני רוצה שתכתוב: אני, מנהל ישיבת 'תורה ודעת', מעיד בזאת שהילד יוסף לווייתן בא ללמוד אצלנו בישיבה, ושלחתי אותו, בגלל שלא היה לי מקום עבורו ובגלל שהוא לא התאים ברמה הלימודית". שואל אותו המנהל, לשם מה אתה זקוק לשטר הזה?..."

ישיבה מיוחדת ומופלאה שנשמעה מפיו של הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח דישיבת קמניץ, לפני שנים רבות וכעת מתפרסמת לראשונה לאחר עיבוד ועריכה

פי גר מצנח ותורה אור (משלי ובג)

יש מדרש נפלא ב'שיר השירים' על הפסוק "מעולפת ספירים", אומר המדרש דבר נפלא: בביתו של רבן גמליאל היה עובד, שהיה מטפל בענייני הבית, ומאחר והיה לו כח רב, כשהיו צריכים לשלוח קמח לנחתום כדי לאפות לחם, היו שולחים את הקמח איתו. העובד הזה היה כזה גיבור עצום, שהוא היה נוטל על שכמו קופה ענקית בגודל של ארבעים סאה, גודל של מקווה... מלאה בקמח, ולוקח אותה אל הנחתום. גבורה בלתי רגילה...

ראה רבן גמליאל שיש לו כל כך הרבה כח ואמר לאותו פועל, "כל הדין חילא טבא אית בך ולית את עסיק באורייתא?" - כל כך הרבה כוח טוב יש בך ואתה לא עוסק בתורה???

נו... דבריו של רבן גמליאל היו דברים היוצאים מן הלב, וממילא גם נכנסו אל הלב. החליט אותו בן בית של רבן גמליאל לעסוק בתורה. הוא התחיל ללמוד ואחרי זמן מה כבר לא היה יכול לסחוב קופה של 40 סאה, כשהיה צריך לקחת קמח לאופה יכול היה לסחוב קופה של 30 סאה בלבד. אחרי תקופה הוא נאלץ להוריד ל-20 סאה, לאחר מכן הפחית את הכמות ל-12 סאה, ואז לשמונה סאים, עד שהוא סיים ללמוד 'ספרא', וכשסיים ללמוד את ה'ספרא' הוא לא הצליח להרים אפילו לא קופה אחת של סאה, ויש אומרים, "אפילו סבניה לא הוה יכול למייסבל", ומבאר המ'תנות כהונה' מה זה סבניה - בגד דק.

כשהוא רצה ללבוש את החולצה שלו, הוא היה צריך שיעזרו לו, כי לא היה לו כח להרים אותה! וכל זה, כי הוא השקיע את כל הכוחות שלו בעסק התורה!!!

הפלא ופלא!

לצד המסר הנפלא של 'תורה מתשת' שעליו נדבר בהמשך, צריכים לחדד פה גם את העניין של ה'שיחת מוסר' של רבן גמליאל. הוא אמר לאיש הזה כמה מילים, "כל הדין חילא טבא אית בך ולית את עסיק באורייתא" - 10 מילים בסך הכל, וחולל שינוי עצום שהפך את האדם מן הקצה אל הקצה. הוא שמע את רבן גמליאל אומר כזה משפט, מעומוק הלב הטהור שלו, וזה הספיק כדי לגרום לו להשקיע את כל הכוחות העצומים שלו בתורה הקדושה.

לצד המדרש הזה ב'שיר השירים', יש גם גמרא הרבה יותר מפורסמת

ומוכרת, בבא מציעא, דף פד, אומרת הגמרא שרבי יוחנן היה מעין שופריה דיעקב אבינו, היופי שלו היה מעין זה שהיה יופיו של יעקב אבינו. אנחנו כמובן לא מבינים מה זה יופי של רבי יוחנן ויעקב אבינו, אין לנו שום השגה בזה, הרי לפי ההשגה שלנו נראה לי שאם מישהו מאיתנו יזכה להציץ לרגע בפני קודשו של רבינו הגר"א זצ"ל, הוא בוודאי יתעווור מיד. זה כמו להסתכל בכדור החמה בעצמו. נו... שופריה דיעקב אבינו, זה הרי בלתי נתפס בשכל שלנו.

בכל אופן מספרת הגמרא שרבי יוחנן רחץ בנהר הירדן, וראה שריש לקיש מונק מצד אחד לצד השני בקפיצה למרחק גדול מאוד, שם הניח ריש לקיש את בגדיו ונכנס גם הוא אל הנהר.

אמר לו רבי יוחנן 'חילך לאורייתא'. הלוואי תשקיע את הכח העצום שלך בתורה, השיב לו ריק לקיש, הרי אתה מאוד יפה, ואמר לו רבי יוחנן, אם תלמוד תורה אתן לך את אחותי לאשה שהיא יותר יפה ממני. הסכים ריש לקיש לקבל על עצמו עול תורה, וכשהוא רצה לקפוץ בחזרה לצד השני של הירדן כדי לקחת את הבגדים שלו ולהתלבש, הוא לא הצליח. למה? כי תורה מתשת כוחו של אדם.

רבתי, את המדרש אני יכול להבין, אותו בן בית של רבן גמליאל למד ולמד וככל שלמד יותר כך הוא נחלש יותר כי תורה מתשת כוחו של אדם. אבל ריש לקיש הרי עוד בכלל לא למד, הוא עוד לא

הספיק ללבוש את הבגדים שלו לאחר הרחצה בנהר הירדן, וכבר נחלש גופו, הייתכן?

אלא מאי? אפילו קבלת עול תורה, גם זה מחליש כוחו של אדם.

אנחנו צריכים לשים לב לזה... מה זה אומר? אדם שמקבל על עצמו עול תורה, אבל באמת מכל הלב, הוא כבר בדרגה של אדם אחר. זה לא אותו אחד שהיה פה קודם. עוד לפני שהוא התחיל ללמוד הוא כבר נהיה בן אדם אחר, רק מעצם קבלת העול!

שואל אותו הדוד שלי מי אתה?

אני רוצה לספר לכם סיפור נפלא על יהודי בשם רבי יוסף לויתן, כדאי שתשמעו את הסיפור.

יוסף לויתן היה יתום בגיל צעיר, לא היה מי שישלח אותו לחיידר ללמוד, והוא באמת בקושי למד משהו.

כשהיה בערך בן 12, הוא הגיע לשיבת 'תורה ודעת', שבעצם זה היה כמו 'חיידר' כאן בארץ אבל קראו לזה ישיבה. את 'תורה ודעת' ניהל באותם ימים הדוד שלי, רבי דוד שטרן זצ"ל, אחיו של אבי מורי זצ"ל. יום אחד נכנס אליו נער גבוה, בן 12 שנה, ואומר לו "שלום, אני רוצה ללמוד כאן".

שואל אותו הדוד שלי מי אתה? והוא משיב "אני יוסף לויתן". מה אתה יודע? הוא יודע ללמוד קצת חומש. ילד בן 12 שלא יודע ללמוד משניות, ובוודאי לא גמרא.

אומר לו הדוד שלי, ילד יקר, אני מאוד מעריך את זה שאתה רוצה ללמוד, אבל אתה לא יכול להיכנס אצלינו בחיידר, אצלנו בחיידר, ילדים בגילך כבר יודעים חומש משנה וגם גמרא, כבר מתחילים ללמוד מפרשים בכזה גיל, איך אתה יכול להשתלב בכתה שלהם? יוסף הקטן השיב לו בפשטות, באיזה כיתה לומדים חומש? בכתה ב'??? אני אלמד בכיתה ב'...

המשיך המנהל לטעון כנגדו, אתה מדבר לא לעניין ילד יקר, בכתה ב' לומדים ילדים בני שבע, אתה בן 12, אבל הוא מתעקש, אין לי בעיה ללמוד עם ילדים בני שבע. נפשי חשקה בתורה!!!

אומר לו הדוד שלי: יוסף, אני מבין שאתה רוצה ללמוד בכתה ב', אבל תשמע, אין לנו מקום, הכיתה מלאה עד אפס מקום. אבל יוסף לא מוכן לקבל את ההסבר. "אין דבר כזה", הוא אומר, "אם רוצים אפשר תמיד לסדר מקום".

הדוד שלי לקח אותו לכיתה ב', והראה לו שבאמת אין שם אפילו מקום אחד פנוי. כל המקומות תפוסים...

הם חוזרים בחזרה למשרד, ושם הוא מסביר לילד פעם נוספת, שעם כל הכבוד וההערכה, הוא צריך לחשוב על פתרונות אחרים. אצלו בחיידר אין מקום עבורו והוא לא מתאים מבחינת הרמה הלימודית ובעצם משום בחינה שהיא.

עכשיו תראו מה זה ילד שחשקה נפשו בתורה. הוא לא נבהל מהאיש המבוגר שמסביר לו הסברים ומוכיח לו באותות ובמופתים שאין לו מקום. הוא רוצה ללמוד.

הוא שומע את הדברים, ואומר לדוד שלי, "בסדר, אני אלך מכאן, אבל לפני כן אני רוצה שהרב יחתום לי על שטר".

הדוד שלי מתפלל, מוה זאת אומרת? על איזה שטר אני צריך לחתום. השיב לו הילד יוסף לויתן, אני רוצה שאתה תכתוב: "אני, מנהל ישיבת 'תורה ודעת', מעיד בזאת שהילד יוסף לויתן בא ללמוד אצלנו בישיבה, ושלתחי אותו כלעומת שבא, בגלל שלא היה לי מקום עבורו ובגלל שהוא לא התאים מבחינת הרמה הלימודית".

שואל אותו המנהל, לשם מה אתה זקוק לשטר הזה?

השיב לו יוסף, כשיגיע יום פטירתו, אני אבקש שיקברו אותי יחד עם השטר הזה. וכשאני אעלה לשמים וישאלו אותי עסקת בתורה? מה אני אשיב לבית דין של מעלה? לא! לא למדתי כלום! למה? כי לא קיבלו אותי לישיבה. יגידו לי שאני משקר, אין דבר כזה שלא מקבלים ילד ללמוד תורה, לכן אני רוצה שיהיה לי שטר חתום, שאני אוכל להראות להם שמה, ולהוכיח את דברי, שמי שאשם בזה שיצאתי עם הארץ זה אתה, לא אני!!!".

רבי דוד שטרן, היה יהודי ירא ושלם, הוא נבהל למשמע הדברים ואמר, עד כאן. מול כזה טיעון אני לא יכול לעמוד! הוא אמר ליוסף לויתן, קח כסא ותמצא לעצמך מקום בכיתה ב'...

לקח יוסף לויתן כסא, נכנס לכיתה ב', התיישב בין השורות והתחיל להקשיב לשיעורים...

אחרי תקופה הגיע הבר מצווה שלו, עשו לו בר מצווה, ומי שבאו לשמוח איתו, ילדי כיתה ב'. הוא בן 13, הם בני שבע ושמונה, והם החברים של חתן בר המצווה. הוא לא התבייש! הוא שמח יחד איתם כי הם החברים שלו, הם באותה רמה לימודית.

אחרי אותה שנה, הקפיצו אותו בחמש כיתות בפעם אחת

נגמרה השנה, וילדי כיתה ב' עולים לכתה ג'. בא יוסף לויתן למנהל ואמר לו "אני רוצה להישאר בכיתה ב' עוד שנה". מה זאת אומרת? הרי אתה כבר אחרי בר מצווה, פער הגילאים יהיה גדול עוד יותר? אבל הוא בשלו, אני אוהב את הרבי הזה, ואני רוצה ללמוד אצלו עוד שנה. כמובן שרבי דוד שטרן כבר ידע שעם יוסף לויתן אי אפשר להתווכח, ואמר לו, בסדר, תלמד עוד שנה בכיתה ב'...

באותה שנה, המלמד של כתה ב' חלה ונגעדר לתקופה ארוכה, ומי היה זה שהחליף אותו? יוסף לויתן! הוא הרי כבר הכיר מצויין את החומר מהשנה שעברה, והוא גם היה הרבה יותר מבוגר מהילדים, וממילא הוא היה הממלא מקום הכי טוב.

אחרי אותה שנה, הקפיצו אותו בחמש כיתות בפעם אחת, ואז הוא נכנס לכיתה שבה אני למדתי, וזכיתי ללמוד איתו בחברותא.

אתם יודעים מה יצא מיוסף לויתן???

הוא נהיה הגאון רבי יוסף לויתן! הוא היה המתמיד הכי גדול בישיבה, היה לומד כל לילה עד השעה שתיים וחצי, הולך הביתה, ולמחרת בבוקר הוא היה בשעה שבע וחצי בתפילה, ואף פעם לא החסיר או איחר

הגאון רבי יוסף לויתן היה לומד בכל שנה 300 דפי גמרא, עם רש"י ותוס' ראשונים ואחרונים!!! כל שנה הוא למד שתי מסכתות גדולות

עיניו של רבי שלמה פיישר שהורמו מהאותיות הקטנות והצפופות בגמרא, נתקלו באותיות שעל הכריכה החיצונית - 'חזון איש', והחלו לדמוע. כך ישבו השנים ובכו, בכי של מסירות נפש לתורה...

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א על תורה, הלל והודאה

פי גר מצנה ותורה אור (משלי ו' כג)

בבית קטן ודל בירושלים התגוררה משפחת פיישר. האב, רבי שלמה, מחריפי הצורבים שבירושלים שעתידי להתפרסם בתורתו, יגע בתורה מתוך הדחק אף לפי מושגי הימים ההם. יושב היה ולומד בהתמדה, וחונן מתורה מאומה אין לו בעולמו. לא נזקק למאום ולא דרש כלום. באשר הוגש לו לאכול - אכל, וכאשר לא היה בבית מה לאכול - המשיך בשקידתו. פעם אחת בלבד ראתה הרבנית פיישר את בעלה משוחח בערגה על משהו שחסר לו. באותו יום שב ר' שלמה מהכולל נסער, ומספר לזוגתו בעיניים נוצצות: "אומרים שיצא לאור הכרך האחרון של ה'חזון איש', וכעת הושלם כל הסט.

אינך יכולה לתאר לעצמך איזו מהפכה עתידים הספרים הללו לחולל בעולם התורה! אמנם מחירם אינו זול כלל - תשע לירות שלמות! אבל ערכם לא יסולא בפז..." הרבנית פיישר אמנם לא ידעה את ה'חזון איש' ולא הכירה את עולם התורה ואת המהפכות המתחוללות בין כתלי בתי המדרשות ובהכילי הישיבות הקדושות, אך את הניצוץ בעיני בעלה לא יכלה שלא לראות. תשע לירות היו מעבר להשגתם. הם חיו מקצבה חודשית שהסתכמה בארבע-עשרה לירות. אבל לראשונה מאז נשואיה הבינה הרבנית שבידה לתת במקום לו את הדבר לו הוא משתוקק כל-כך. במקום מסתור בבית שכנו לבטח תשע לירות בדיוק.

זמן קצר לפני כן, באחד מימי החנוכה, הגיע אביה, רבי אליעזר דוד ברנד, לבקר

זמן קצר לפני כן, באחד מימי החנוכה, הגיע אביה, רבי אליעזר דוד ברנד, לבקרה, וכאשר ראה את עניינם, העניק לה תשע לירות כדמי חנוכה. בכסף זה - שמחה הרבנית פיישר - תוכל סוף סוף לקנות לילדיה נעלים. החורף כבר כאן, וילדיה הרבים מתהלכים בנעלים קרועות

ומחוררות. בתשע הלירות שנפלו לידיה משמים, תוכל לקנות ששה זוגות נעלים בעבור ששת ילדיה. אלא שלמראה הניצוץ בעיני בעלה - נגוזו כל תכניותיה. תשע הלירות צורבות את בשרה כאשר היא רואה את התשוקה בעיניו ואת כמיהתו לספר 'חזון איש', הספר שהרעיף את כל תלמידי החכמים שבדור. גשמי הברכה שבוהץ והשלוליות הנקוות ברחובות, כמו התאדו מול ההתלהבות שבעיניו של רבי שלמה כאשר הוא מדבר על התורה, ופתאום חשה הרבנית פיישר צורך דחוף לעשות מעשה. אם לא עכשיו - אימתי? אם לא תלך תכף ומיד לקנות את ה'חזון איש', מחר עלולים החורים שבקצות נעלי הילדים לשכנע אותה אחרת... וכך מתעטפת הרבנית במעילה, ויוצאת חרש מהבית לכוון ביתו של ר' משה מוכר הספרים, שמופתע לשמע נקישות בהולות על דלתו. "סליחה על השעה הלא-שגרתית", אמרה הרבנית במבוכה. "אבל אני חייבת לקנות עכשיו ממש את ה'חזון איש'". גבות עיניו של מוכר הספרים התרוממו בפליאה. מעולם לא דפק קונה בביתו בשעת לילה מאוחרת שבזו, על אחת כמה וכמה שלא באה אשה לקנות ספר כמו ספר 'חזון איש'... בטרם הספיק להגיב, הניחה האישה לפניו את השקיק ובו המטבעות. אם היתה למוכר הספרים התלבטות באשר למכירת ספרים באישון

ישראל ולהתפרץ מלבם מחמת הכרת הטובה לבורא יתברך, ולא מחמת צווי ותקנה שנקבעה להלל ולהודות. והמשיל זאת לרב חשוב ונכבד שהשתדך עם כפרי פשוט. האם יאה הדבר שיבקש הרב ממחותנו הכפרי שיערך סעדה גדולה לכבוד הזכות שזכה לה?! מתבקש ומצופה מהכפרי שיבטא את שמחתו בסעודה, אך אין זה יאה שיבקש הרב מהכפרי לעשות כן. וברור כי בכל שיבטא הכפרי את שמחתו על הזכות היקרה, כך היא מעלת חיבורו והשתדכותו אל מחותנו הרב, וכך הוא מוכיח כי הוא מבין ומעריך את הזכייה העצומה. (שיח שרפי קודש ח"ב, אותיות קסו קסז)

גדולי הדור הקדמונים כבר נהגו להרבות בסעודות בימי החנוכה

בספרו 'ארבעה טורים' (או"ח סי' תרע) כתב רבינו יעקב בן אשר בשם רבינו המהר"ם מרוטנבורג, שרבי הסעודה שנוהגים בחנוכה הוא סעודות רשות, מפני שימים אלו נקבעו בעיקרם להלל ולהודות ולא למשתה ושמחה.

את החילוק שבין ימי החנוכה ליום הפורים שנקבע למשתה ושמחה, באר רבינו יואל סירקיש בפרושו 'בית חדש', ואמר כי מפני שבפורים נגזרה הגזרה על ישראל לפי שנהנו מסעדתו של אחשורוש (מגילה יב.), נגזר עליהם להשמיד להרוג ולאבד, וכאשר שבו בתשובה התענו שלשה ימים מאכילה ושתיה עד שבטלה הגזרה, והרי זה יום טוב על הצלת הגופים.

בחנוכה, לעומת זאת, היתה הגזרה על שום שהתרשלו בעבודת בית המקדש, ובעקבות כך בוטל התמיד ובטלה הדלקת המנורה, וכאשר שבו ישראל בתשובה מסרו הכהנים נפשם על עבודת בית המקדש ונעשה הנס בנרות המנורה, על כן נקבעו הימים להלל והודאה לזכר העבודה שהיא בלב ואינה גופנית.

את דבריו מסיים רבינו הב"ח בפסקי הלכה שונה מדעת המהר"ם מרוטנבורג, וכותב כי גדולי הדור הקדמונים כבר נהגו להרבות בסעודות בימי החנוכה, וכן משמע מדברי הרמב"ם (חנוכה פ"ג ה"ג). לאור דבריו אלו, נראה לומר בטעם ההבדל בין ימי החנוכה ליום הפורים שאמנם בחנוכה היה הנס נס רוחני, שלא בפורים שיעיקרו היה נס בהצלת גופם של ישראל, אך גם בעבודת בית המקדש היתה אכילה, חלק נכבד מעבודת המקדש היה אכילת הקרבנות, עד שכפרת הבעלים בקרבנות החטאת הותנתה באכילת הכהנים, כפי שדרשו חכמינו (פסחים נט:). על הפסוק (שמות כט לג) 'ואכלו אותם אשר כופר בהם' - 'מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין'.

זוהי אכילה רוחנית הנעשית באופן נעלה. על כן האכילה והשתיה שבסעודות המצוה של ימים אלו, אף היא אכילה רוחנית יותר מהמשתה והשמחה של יום הפורים.

(לקט מתוך 'ספיר ויהלום' | חנוכה)

ליל, זו נגזרה מיד למראה מסירות נפשה של האישה. בדחילו ורחימו מסר לידיה את הספר החדש, וזו נעלמה בחשיכה. חרש צעדה ברחוב השומם ונכנסה לביתה הקטן. בפינת החדר דלקה מנורה קטנה, ולאורה ישב בעלה ר' שלמה ובורועותיו חבוקה גמרא גדולה. בשקט בשקט, שלא להפריע לשקדן בלימודו, הניחה בקצה השולחן את הספרים שבידה. עיניו של ר' שלמה שהורמו מהאותיות הקטנות והצפופות, נתקלו באותיות שעל הכריכה החיצונית - 'חזון איש', והחלו לדמוע. כך ישבו השנים ובכו. בכי של מסירות נפש לתורה...

חלפו השנים. בירושלים ומחוצה לה אין מי שלא שמע את שמו של הגאון ראש ישיבת איתרי ומגדולי הדור, הגדול רבי שלמה פיישר וצ"ל, ובכל שנה ושנה בשמחת תורה אחרי ההקפות, כאשר היה רבי שלמה ממחיש לנכדיו מהי מסירות נפש לתורה, היה מורה להביא את ספר ה'חזון איש' מהארון. וכשהיה רבי שלמה מדפדף בין הדפים הבלויים המלאים בהערות וצינונים בכתב ידו הזעיר, היה אומר: "הספר הזה הוא סמל של מסירות נפש לתורה!..."

מדוע אכן לא קבעו חכמינו חיוב לסעודת מצוה בחנוכה?

כתב הרמ"א על סעודות המצוה בחנוכה: "ויש אומרים שיש קצת מצוה בריבוי הסעודות, משום דבאותן הימים היה חנוכה המזבת. ונוהגין לומר זמירות ושבחחות בסעודות שמרבים בהם, ואז הוי סעודת מצוה".

והדברים מעוררים תמיהה:

הן זמירות ותשבחות נתן לומר בכל סעודה על מנת לעשותה סעודת מצוה, אם-כן במה נתייחדו סעודות החנוכה?

תשובה עמוקה נשמעה מפי הגאון הקדוש רבי יצחק מאיר מגור זי"ע בעל 'חדושי הרי"מ', שדייק בדברי הגמרא בה נכתב (שבת בא:): "קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה", ולא "קבעום ועשאום ימים טובים להלל ולהודות".

הלשון שנקטה בה הגמרא באה להזמין לנו כי באותה מידה שיזכה אדם להלל ולהודות בימי החנוכה, כך נעשים ימים אלו לימים טובים. על ידי ההלל וההודאה נעשים ימי החנוכה ימים טובים.

נמצא שעל ידי הזמירות והתשבחות שאומר אדם ובאמצעותן הוא מודה ומהלל לבורא, נעשים הימים לימים טובים, ומכילא סעודת מצוה היא בשאר הימים טובים שבהם מחויבים בסעודת מצוה לכבוד היום, ואין סעודות החנוכה דומות כלל לסעודה ביום של חול בה אומרים זמירות ותשבחות.

ומדוע אכן לא קבעו חכמינו חיוב לסעודת מצוה בחנוכה? השיב בעל ה'חדושי הרי"מ': מפני שעל ההלל וההודאה לבוא מצד בני

מו"ר הגאון הגדול רבי פינחס שרייבר זצוק"ל היה מאותם דמויות שהיה קשה להוציא מהם סיפור, מאותם פעמים בודדות שהרב סיפר על עצמו היה זה בעת שמחת שבע ברכות אצל נכדתו ישבו להם המחותנים וסיפרו על דברים נשגבים שהתרחשו אצל אחד מזקני המשפחה זצ"ל שזכה לגילוי אליהו

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על האופן שבו יוכל האדם לזכות בברכות שנתברך בהן משמי מרום

"ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצה" (לט, יב)

את הבית ולהדריך אותו מה לעשות. אשת פוטיפר הכניסה את יוסף לממלכה שלה, כך שעשה את עבודתו והצליח. למעשה, גורלו היה נתון בידיה ואם היתה רוצה בכך, הוא היה נשאר האחרון שבעבדים הבזויים, אבל היא בחרה לרומם ולגדל אותו. ברגע בו עמד יוסף לפני הכרעה - האם להשאיר אצל אותה מרשעת או לחטוף אותו מידיעה ולקחת אותו בכוח, חשב יוסף לעצמו: אי אפשר שלא להכיר לה טובה... סוף כל סוף היא נתנה לי את האפשרות לעבוד בבית מכובד יותר. הוא פעל מכוח הכרת הטוב, והחליט להסתכן ובלבד שלא לכפור בטובה. נמצא, כי היתה כאן שליטה ברגע הכי קריטי - ויוסף הצליח לעמוד בכך באופן פלאי.

לא היה אף אחד בבית הכלא שלא הסתובב שם בפנים זעופות

אחר כך מושלך יוסף אל בור הכלא, וגם שם הוא עובר כמה ניסיונות הסבא מסלבודקה זצ"ל היה אומר: מתי התחיל המהפך אצל יוסף?

חלומו של יוסף מראה כי ליוסף יש חלום להיות מלך, וגם לאביו, ששמר את הדבר, יש חלום שהוא יהיה מלך. אלא שכדי שהחלום יהפוך למציאות, ישנו מהלך שאותו הוא צריך לעבור עד להיותו מלך. רק כאשר הוא עומד באתגרים הללו הוא ראוי למלוכה.

מה היו האתגרים הללו, וכיצד עמד בהם יוסף?

במעשה של אשת פוטיפר מציינת התורה: "ויעזוב בגדו בידה". הכל מבינים כי זה למעשה היה הפרט שהסגיר את יוסף. אלמלא הבגד שאחזה אשת פוטיפר בידה, ספק גדול אם מישוהו היה מאמין לדבריה. היא הציגה את הבגד על מנת להפיל את יוסף.

ותמוה, מדוע עזב יוסף את בגדו בידה?

הרי כאשר נישא יהודה ליוסף, בניסיון להוציא את בנימין, הוא רצה להסביר לו כפי שמסבירים למלך מצרי, עם מי הוא מתחיל. באותו רגע הוא שאג שאגה, עד שנפלו השיניים לכולם, ופיתום ורעמסס התפוררו! היתה שם בהלה גדולה ופחד, שמא עומדים להחריב את מצרים!

ומה עשה יוסף בתגובה לכך? הוא בעט בעמוד ופורר אותו לאבק. מסתבר, שכדי להחזיר תשובה שקולה, לא בעט יוסף בסתם עמוד, אלא בעמוד יצוק ביותר. באותה שעה אמר יהודה: לבחור שישב פה יש את הכוח של בית אבא. זה לא אדם סטנדרטי.

מכאן אנחנו למדים שיוסף היה חזק מאוד. נקל לשער שלא הייתה לו שום בעיה פיזית לחטוף מידיה של אשת פוטיפר את הבגד שלו, ולברוח איתו החוצה. למה בחר יוסף להשאירו בידיה?

ללא ספק, לא היתה כאן בעיה טכנית, אלא סיבה עמוקה יותר מנעה ממנו לקחת את הבגד.

ביאור אחד ראיתי שביאר אחד מבעלי המוסר, ואינני זוכר מי אומר זאת: כאשר יוסף נכנס להיות משרת בבית פוטיפר, הוא הגיע על תקן של עבד בזוי. יכול היה להיות עבד לאנשים רעים ורשעים שישפילו אותו, אך הוא הגיע לביתו של שר הטבחים. בית שבו מתנהגים באופן נכבד ונורמאלי יותר.

בכל המקומות הללו תפקידה של הגברת הוא לפתוח לפני העבד

- בבוקר, אחרי החלום של שר המשקים ושר האופים. באותו יום נאמר בפסוק: "וַיָּבֵא אֱלֹהֵיהֶם יוֹסֵף בְּבִקְרֵי אֶתֶם וְהָנִים זַעֲפִים" (מ, ו).

צריך לזכור כי מדובר בבית סוהר של פעם, שאינו מסוג בתי הסוהר של היום, בהם העבריינים למיניהם מקבלים קורסים אין לעשות כסף בחיים. לא היה אף אחד בבית הכלא שלא הסתובב שם בפנים ועופות. מצב זעוף היה המצב הנורמאלי.

כדי להבחין ששר המשקים ושר האופים זעופים יותר מן הרגיל - יש צורך בחושים דקים ביותר. בתשומת הלב הזו מתחיל המהפך בחייו של יוסף!

כאשר יוצא יוסף מן הבור ועומד לפני פרעה, מחכה מצרים כולה למוצא פיו, וממתינה לראות כיצד יפתור את חלומו של המלך. באותו רגע אומר יוסף: "בְּלִעְךָ, אֱלֹקִים יַעֲנֶה אֶת שְׁלוֹם פְּרַעֲהוֹ" (מא, טז) - יש אלוקים בעולם.

במצרים לא האמינו בשם אלוקים, ופרעה התבטא "מי ה' אשר אשמע בקולו". האמירה הזו עלולה הייתה לעלות ליוסף ביוקף. פרעה מסוגל היה להגיב: מה אתה מדבר איתי כעת על אלוקים? אמור מה שיש לך לומר ותסתלק מכאן. אך גם במצב כזה, כשהסיכון ברור - יוסף ממשיך לשמור על כניעתו לפני ה', ואינו סוטה במאומה מן החינוך שקיבל בבית אבא, מדרך האמונה שעל פיה הוא חי, ומן הרגישות שיש לו כלפי הוולת. כל אלו מזכים אותו במלוכה!

ניסיון אחד נוסף...

הקב"ה ברא עולם שלם מכח מידת החסד. מטרתו היא להגן עלינו ועל נשמותינו. לעיתים הוא צריך להעמיד אותנו בפני איזה קושי וניסיון. ניסיונות אלו באים לומר לנו מסר אחד: דע לך, עוד קצת רגישות, עוד פסיעה של התעלות עצמית... בעמידה הזו בניסיון טמונה הברכה שלך! ממתינה לך ברכה עד אין קץ - אך יש להיזהר שלא לאבדה!

הבעל שם טוב הקדוש הלך פעם עם תלמידיו וראה פרש גוי רוכב על סוס. הפרש הפליא בקפיצות ובזינוקים שעשה, ונראה היה כי הוא שולט בסוס שליטה מופלאה.

אמר הבעל שם טוב הקדוש: כואב הלב... לאדם זה היתה משמים ברכה לקבל מלוכה ויכול היה ללמוך על עיר או מדינה, אבל הוא בזבז את הברכה בכך שהוא מולך על הסוס שלו...

עוד מספרים, כי אחד מתלמידיו, יהודי עני, סיפר לו שהוא קנה כרטיס הגרלה, וביכולתו לזכות בפרס הראשון בסך מיליון רובל. הוא ביקש ברכה. בירך אותו הבעל שם טוב שיוזכה בהגרלה. לאחר זמן מה נערכה הגרלה - והוא לא זכה בה. בא לרבי ואמר: "רבי, היתכן? הרבי בירך ואני לא זכיתי!"

שאלו הבעל שם טוב: "מה עשית אחרי שבירכתי אותך?" סיפר היהודי: "הייתי רעב ופגשתי בדרכי מסעדה יהודית. נכנסתי והצלחתי לשכנע אותו לתת לי ארוחה בחצי מחיר".

אמר הבעל שם טוב: "כמה חבל. את הברכה שלי למזל - מימשת

באותה ארוחה..."

פעמים רבות במהלך חייונו מזמנו עבורנו הקב"ה ברכה ענקית. הוא מבקש מאתנו: אנא מכם, אל תבזבוזו זאת! תתרומו! תגלו בתוככם עוד מעט תעצמויות נפש! מיועד עבורכם עניין גדול ועצום! עוד עמידה קטנה בניסיון - ואינכם משערים לאן תגיעו...

מה חבל שיש שמבזבזים את העושר הזה עבור פרוטות!...

סיפר ראש ישיבת עטרת שלמה הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א

באותו עניין סיפר ראש ישיבת עטרת שלמה הגאון רבי שלום בער סורוצקין שליט"א מעשה מופלא:

יש לו תורם, עשיר גדול, ותמיד ציפה ממנו לתרומות גדולות יותר. הוא ידע כי אותו תורם זקוק לשתי ישועות: האחת - להיפקד בילדים לאחר שבמשך שנים רבות לא זכה להיפקד, והשניה - בעניין עסקיו. היה לו עסק גדול שלא הצליח והוא רצה למוכרו. החליט רבי שלום בער לפעול עבורו.

ניגש, אפוא, למרן שר התורה רבי חיים קניבסקי זצ"ל, סיפר על אותו יהודי שהוא אדם עם פוטנציאל גדול, ואפשר להוציא ממנו תרומות נכבדות עבור מוסדות 'עטרת שלמה', וביקש שהרב יברך אותו בילד ושימכור את העסק שלו.

אמר רבי חיים: "אני מברך". אך רבי שלום בער לא הסתפק בברכה בעל פה וביקש מרבי חיים לכתוב לו מכתב.

רבי חיים רשם מה שרשם, וכאשר הושיט את המכתב לרבי שלום בער - חשכו עיניו. במכתב כתב רבי חיים, שאם אותו יהודי יתרום למוסדות ארבע מיליון דולר, יהיה לו ילד בקרוב ממש והוא ימכור את העסק שלו.

ארבע מיליון!... הלא זה מחיר מופקע! - הרהר רבי שלום בער. הוא עצמו קיווה להוציא מאותו יהודי מיליון דולר, וגם זה היה מופקע בעיניו, אך ארבע מיליון ברור היה לו שלא יצליח להוציא.

הוא ביקש מרבי חיים לתקן את המכתב. אלא שרבי חיים סירב, ואמר: "כך הובילו משמיים את ידי לכתוב, ואין לשנות זאת".

מה עושים? - החליט רבי שלום בער ללכת אל מרן הרב שטיינמן לבקש ממנו לתקן את המכתב ולהחתים על המכתב החדש את רבי חיים. הלך וסיפר לרבי אהרן לייב, אך הוא התחייך ואמר: "כבר עשרים שנה אני עוקב אחרי רבי חיים, ומה שמובילים אותו משמיים מתקיים. אם הוא כתב ארבע - אתה לא משנה את המכתב!"

בלית ברירה שלח רבי שלום בער את המכתב כפי שהוא.

לא חלף זמן מה ואל המוסדות הגיעה תרומה בסך ארבעה מיליון דולר. תשעה וחצי חודשים לאחר מכן הודיע היהודי כי הוא חבק בן. השמחה היתה גדולה ועצומה. רבי שלום בער הגיע, כמובן, אל הברית, ואז אמר לו היהודי: "הברכה לגבי הילד התקיימה, אבל את הביזנעס ההוא לא הצלחתי למכור".

חזר ארצה ונכנס אל רבי חיים. סיפר לו כי התרומה הגיעה, הילד נולד, אך לגבי הביזנעס לא נראתה ישועה.

רבי חיים לא התבלבל ואמר: "הוא כבר מזמן מכר את זה".
ר' שלום בער לא פקפק לרגע. חזר אל אותו יהודי ואומר לו: "רבי
חיים אומר שמכרת את העסק!"
"מה פתאום?" - הגיב היהודי.

חזר לרבי חיים, והוא בשלו: "כבר מזמן מכר את העסק" ...
שאל רבי שלום בער את היהודי: "מה עשית בתקופה האחרונה עם
העסק שלך? האם שינית משהו?"

סיפר לו היהודי: "משהו קטן עשיתי. מאחר והיו לי שם הרבה
הפסדים, הכנסתי שותף גוי, והוא מפעיל חלק מן העסק בשבת כך
שלא יעמוד ריק".

כששמע על כך רבי חיים אמר: "אם כך הוא מכר. הברכה הייתה
שימכור, אך היה עליו לעמוד בעוד ניסיון קטן. מאחר ולא עמד
בניסיון והלך על מהלך בדיעבד, הברכה שלי חלה על מכירת החלק
לאותו גוי" ...
הוא נעשה מלך על הסוס - במקום על עם שלם...

וסיפר כיצד בבחירתו בהיותו יתום גלמוד

יוסף הצדיק הצליח לעמוד בנסינות האדירים הללו: הוא הצליח
לשלוט שליטה מוחלטת ברגשותיו גם בעת שברח מבית פוטיפר,
הוא הצליח להבחין ברגשותיו בין אדם לחברו, והצליח להמליך את
ה' גם ברגעי ניסיון - כעת הוא ראוי באמת ובתמים למלוכה.

באותה פרשה אנו מוצאים גם את יהודה שהודה "צדקה ממני".
באותו דיון נכחו גם יעקב ויצחק, וכל אחיו השבטים הקדושים ראו
אותו. לכאורה היה עליו לדאוג לשמור על כבוד המלוכה. בפוטנציאל
הוא כבר נקרא מלך ...

אך מה יעשה וכעת עליו להודות באמת?
נכון, כולם שומעים ורואים, והבושות עצומות ונוראות - אך את
האמת צריך לומר! ...

על כך אמר לו יעקב בעת שבירך את בניו: "אתה יודוך אחיך"
(בראשית מט, ח) - לא למלא היית מודה, לא היית מקבל את המלוכה.
רק משום שהצלחת לשלוט בעצמך, להתגבר על הניסיון הקשה
ולהודות, אתה זוכה לקבל מלוכה לנצח נצחים.

אחרי הכל צריך לזכור כי המלוכה של יוסף במצרים הייתה עניין קטן.
שכרו האמיתי מבואר בחז"ל על הפסוק: "הים ראה ויגוס הירדן יסוב
לאחור" - "אמר הקב"ה: יגוס מפני הנס" (ילקוט שמעוני תהילים
קיד). הפעולה של יוסף, שהוא נס החוצה והתגבר בשל עניין קל של
הכרת הטוב - הביאה לעם ישראל את הנס של קריעת ים סוף!

נזכור, כי בוורה הקדוש מובא, שמי שאומר "אז ישיר" ורואה את

עצמו כאילו הוא נמצא בים סוף - זוכה שנמחלים כל עוונותיו.
נמצא, שיוסף הביא לנו קריעת ים סוף ומחילת עוונות לדורות.
מאותה פעולה קטנה, בה התגבר עוד קצת מעבר לטבעו - טמונה
היתה ברכה לדורי דורות ולנצח נצחים.

מו"ר הגאון הגדול רבי פינחס שרייבר זצוק"ל היה מאותם דמויות
שהיה קשה להוציא מהם סיפור, ובטח סיפור על עצמו, מאותם
פעמים בודדות שהרב סיפר על עצמו היה זה בעת שמחת שבע
ברכות אצל נכדתו (יחד עם סעודת פורים תשס"א) ישבו להם
המחונתנים החשובים מתוך שמחה של מצוה וסיפרו על דברים
נשגבים שהתרחשו אצל אחד מזקני המשפחה זצ"ל שזכה לגילוי
אליהו. בתוך הדברים אמר הרב זצוק"ל: "גילוי אליהו מהו? איני
יודע. אך אני כן יודע מהו גילוי שכינה.

וסיפר כיצד בבחירתו בהיותו יתום גלמוד החלו אצלו קשיים בדיבור
והיה חשש גדול שיש לו ממצא ממאיר, כשהלך לשאול את מרן
החזו"א ז"ע, אמר לו מרן: "שב ותלמד" ואמנם הרופא הזהיר אותו
שוב כי עליו לעשות את הניתוח, אחרת חייו בסכנה עצומה רח"ל.
כשראה הרב כי הנושא קשה וטעון אחריות גדולה, הלך שוב לשאול
בעצתו של מרן החזו"א ז"ע. אולם התשובה שנתן לו מרן החזו"א
ז"ע חזרה על עצמה "שב ותלמד" ותו לא מידי, כששמע הרב את
התשובה החליט שלא יסטה מכל שנאמר לו ימין ושמאל.

לאחר סדרי הישיבה נטל סטנדר וגמרא ועלה על גגה של הישיבה
ולמד כל הלילה, שם על הגג חש שהוא נמצא הוא והקב"ה וכמובן
הגמרא ליה האהובה עליו, ושם גם קיבל על עצמו שמעתה ילמד
תמיד בקול וישמיע לאוזנו, בתחילה היו הכאבים עצומים, כל דיבור
שהוציא מפיו עלה לו במאמצים נוראים, אבל לאחר זמן רפה הכאב
והלך, ככל שעבר הזמן הרגיש איך הכאב חולף ועובר, עם בוקר לא
חש בשום כאב.

עברו מאז קרוב לששים שנים, ב"ה לא חשתי יותר בכאב הזה. כאן
ראיתי בחוש מה זה גילוי שכינה! סיים הרב זצוק"ל.
ואגב, יכולני להעיד כי עד סוף ימיו של הרב זצ"ל תמיד למד בקול,
מתי שנכנסו לחדרו או לביתו שמעו את קולו מתנגן, אף פעם לא
בשקט, כי קבלה זו קבלה.

נדמה כי מרן החזו"א קיבל בהוראותו את המציאות האלוקית,
הקב"ה מייעד לאדם גדלות, הוא אמנם צועד בדרך לגדלות, אבל
נדרשת ממנו לפעמים עוד משהו, עוד נקודה של מסירות, המסירות
הזאת היא הכלי שבה יתמלא מאוצרו הטוב של השי"ת, למלאי של
סייעתא דשמיא.

(להאיר - בראשית)

ט' טרפו ל'ינו ליעמו, יומי, שיעורים מרת'ים ממ, י, שיעורים שבחרנו עבורכם, ב'ו' שיעורים של, רשו' 077-2222-666

"המלחמה כאן בארץ, היא משחק ילדים שאמנם חייבים לשחק אותה, כמו כל השתדלות, אבל החזית היא למעלה... אם כן, לא הצבא ניצח את המלחמה, רבי זאב צ'צ'יק ורבי שלמה בלוך הם אלו שנצחו..."

על שאלתו של מרן רבינו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל

הרב ישראל ליוש

וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים וְרָשָׁעִים בְּיַד צְדִיקִים וְיָדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתָהּ...

מרן רבינו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל שואל: אנחנו מבינים את העניין של מעטים וחלשים מבני החשמונאים נשיצחו רבים וגיבורים ממלכות יון, אכן נס עצום וגדול, אך מהו הנס בכך שטהורים, צדיקים ועוסקים בתורה ניצחו טמאים, רשעים וזדים, הרי אלו מעלות רוחניות ואינן קשורות כלל לעסקי מלחמה? אכן, מיישב ר' גרשון, המעלות הללו הן מעלות רוחניות, אך לא רק, הן גם מרכזיות ומיוחדות וכוללות את כל חלקי השלימות של האדם השלם, ובזכותן ראויים בני החשמונאים לניצחון...

טהרה, צדיקות ועסק התורה, מסביר ר' גרשון, הם כנגד שלושת העמודים שעליהם העולם עומד, תורה, עבודה וגמילות חסדים. 'טהרה' כנגד 'עבודה', והיא מידה גבוהה בעבודת ה', כמו"ש 'וטהר לבנו לעבדך באמת'. 'צדיקות' כנגד 'גמילות חסדים', כמו שכתב הגר"א עה"פ (משלי ב כ) 'לְמַעַן תִּלְךָ בְּדַרְךְ טוֹבִים וְאֶרְחָחֹת צְדִיקִים תִּשְׁמַר', וז"ל: 'טוב' הוא נקרא המטיב עם הבריות, ו'צדיק' הוא העושה צדקות ונותן משלו לבריות בחינם אף שלא היה ראוי אף להטיב עמם והוא עושה עוד צדקה עמם...'. והעוסקים בתורה הרי מעמידים את עמוד התורה.

בעלי המעלות הללו אף זוכים לענוה על ראשם כתר מיוחד, כפי שכותב הרשב"ץ ששלושת הכתרים עליהם דיבר רבי שמעון (אבות ד ג), כתר תורה, כתר כהונה וכתר מלכות, הם כנגד שלושת עמודי העולם, התורה היא כתר תורה, העבודה היא כתר כהונה, וגמילות חסדים היא כתר מלכות.

והענין בזה כי 'כתר' מורה על 'מלכות' ומלך הרי מושל ומנהיג ומשפיע על הציבור, על כן מי שזוכה להשפיע מתורתו, מיראתו וממידותיו הטובות על הציבור, אכן ראוי לכתור לו כתרי מלכות, ובזכותן ראויים בעלי מידות אלו לנצח את היפוכם: הטהורים, עובדי ה' ניצחו את הטמאים, עובדי עבודה זרה. הצדיקים בעלי המידות הטובות יגברו על הרשעים, בעלי המידות הרעות. והעוסקים בתורה ירמו קרנם מעל הזדים, הלא הם השפלים, הריקנים והזדוניים, חסרי הגבולות, שנפלו ברשתו של היצר הרע.

ואם נתבאר, ממתיק ר' גרשון, שמעלות טהורים, הצדיקים והעוסקים בתורה, הן מעלות רוחניות שבכוחן לנצח מלחמות, נבאר

שאף המעלות של 'גיבורים ביד חלשים' ו'רבים ביד מעטים', אף הן מעלות רוחניות, וכפי שכתב בפירוש 'שיח יצחקי' בסדור הגר"א, ש'חלשים' היינו שהיו כ"כ צדיקים שלא תלו ניצחונם בגבורתם ובעוצם ידם, אלא תלו הכל מחמת עזרת ה"ת.

ורבים ביד מעטים, מבאר ר' גרשון, הלא היא מידת הענווה, כפי שדרשו חז"ל (חולין פט א) עה"פ (דברים ז ז) 'לֹא מִקֹּרְבָנְךָ מִכָּל הָעַמִּים תִּשָּׂא הָאָזְנוֹת לְפָנֶיךָ וְלֹא תִשָּׂא הָאָזְנוֹת לְפָנֶיךָ וְלֹא תִשָּׂא הָאָזְנוֹת לְפָנֶיךָ וְלֹא תִשָּׂא הָאָזְנוֹת לְפָנֶיךָ'. אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, חושקני בכס שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה, אתם ממעטין עצמכם לפני, נתתי גדולה לאברהם אמר לפני 'ואנכי עפר ואפר', למשה ואהרן אמר 'ונחנו מה', לדוד אמר 'ואנכי תולעת ולא איש', אבל עובדי כוכבים אינן כן...". נמצא שכל מעלותיהם של החשמונאים בגבורתם על היוונים היו רוחניות, כי באמת המלחמה היתה רוחנית, להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, וברחמיו הרבים עמד להם בעת צרתם ועשה לעמו ישראל תשועה גדולה, וע"כ אנו מודים ומהללים לשמו הגדול.

אחר הניצחון הגדול במלחמת תש"ח, הרגיש מרן הרב מבריסק זי"ע לאחר שיחה עם כמה ממקורביו, כי הם מתרשמים מה'כוח' ועוצם ידי' של ראשי הצבא, אמר להם הרב מבריסק: 'וכי אתם סבורים שהתותחים והטנקים נצחו במלחמה? לא ולא! התהילים והתפילות,

"אני תמיד מנסה להכין את הכל מראש, אבל בסופו של דבר, מה שקורה זה שאני מאלתר ניגונים תוך כדי, והפעם הגעתי בתפילה לאחד הקטעים בחזרת הש"ץ, ניסיתי לחשוב על איזה ניגון, ואני לא יודע למה התחלתי לשיר את הניגון של 'א אידישע מאמע'..."

איש החסד וגבאי הצדקה הרה"ג ר' יוחנן בריזל, מספר על פעילות הקירוב באחד מפרברי מוסקבה, ועל יהודי שעמד לאבד את רכושו בגלל המלחמה באוקראינה

אליעזר (לייזר) רוט

כִּי נַר מְצֻחַ וְתוֹרָה אֹר (משלי ו'כג)

החגים של הרב יוחנן בריזל, אף פעם לא נראים אותו הדבר. עבודת הקירוב שלו מתפרסת במקומות רבים, כשבכל שנה הוא נמצא במקום אחר על פני כדור הארץ, בדרך כלל זה במזרח אירופה בואכה רוסיה. ברוב המקרים הוא עושה את ראש השנה באוקראינה, אבל הפעם החליט ללכת קצת יותר מזרחה, לעיר וינוקובה - פרבר מוסקבאי קלאסי, במרכז הפרדציה הרוסית.

"וינוקובה נחשבת לעיר הסטודנטים", מסביר הרב בריזל בשיחה עם 'לקראת שבת'. "מטבע הדברים האוניברסיטאות הגדולות נמצאות בבירה מוסקבה, והסטודנטים צריכים לדאוג לעצמם לפתרונות דיוור. חלק שוכרים דירות במוסקבה, מתאגדים מספר סטודנטים יחד ושוכרים דירה בשותפות, אבל במוסקבה המחירים גבוהים מאוד, ולכן רבים מהסטודנטים מחפשים פתרונות זולים יותר, כמו העיר וינוקובה שבה השכירות זולה יותר באופן משמעותי, והמרחק ממרכז מוסקבה אינו גדול. התחבורה הציבורית מקשרת בקלות מווינוקובה לאוניברסיטאות במוסקבה, וכשאלו הם הנתונים לא פלא שווינוקובה עמוסה בסטודנטים מכל רחבי רוסיה.

"כמובן שרבים מהסטודנטים הם יהודים, מה גם שיש שם מוסדות אקדמאיים יהודיים. אין להם שום קשר ללימודי יהדות, אבל הם הוקמו ומופעלים בתמיכה של ארגונים יהודיים ולכן יש בהן ריכוז גבוה של סטודנטים יהודים, או כאלו שטוענים שהם יהודים..."

ארגוני הקירוב פועלים במקום כבר לא מעט שנים, והפעם הוזמן הרב בריזל לנצח על התפילות בראש השנה ובשמחת תורה.

"השנה היתה פעילות ערה יותר מהרגיל בראש השנה ובשמחת תורה", הוא מסביר, "מהסיבה שגם היום השני של ראש השנה וגם שמחת תורה, יום אחרי שמיני עצרת בחו"ל, חלו ביום ראשון, שזה יום שבו אין בכלל פעילות במוסדות האקדמיים ובחיי המסחר של רוסיה.

"במשך כל השנה, יש פעילות ייחודית לימי ראשון. שיעורים בהגות יהודית, פעילויות להכרת היהדות והתרבות היהודית. לא מדובר על

מדרשיות ללימוד פרשת השבוע, מדובר על סטודנטים שנמצאים במקום הרבה יותר רחוק ממה שאנחנו מכירים כאן בארץ. צריכים להסביר להם קודם כל בכלל מה זה יהודי, הם יודעים שהם יהודים אבל הם לא תמיד מבינים מה זה אומר, זה שיש תורה ומצוות נשמע להם די מוזר ומאוד לא מוכר.

"הפעילויות בימי ראשון חושפות אותם לראשונה למידע הזה. להיות יהודי זה אומר שיש לנו תורה, מצוות, יש שבת, יש חגים. מראים להם איך נראית מצה, מסבירים להם מה זה שופר ומה עושים איתו. הבסיס של הבסיס.

"יש סטודנטים רבים שלא מגיעים בקביעות. פעם בכמה חודשים הם באים ביום ראשון לשמוע שיעור, וממשיכים הלאה, משקיעים בלימודים האקדמאים שלהם.

"כשהייתי שם, ראיתי כמה וכמה כאלו סטודנטים שהגיעו ביום השני של ראש השנה למרכז הפעילות שלנו שם, ולא הבינו מה קורה פה, למה יש כל כך הרבה אנשים ומי זה האיש הזה שלובש בגד לבן. מבחינתם זה יום ראשון, הם באו לשמוע שיעור קצר וללכת הלאה... היינו צריכים להסביר להם שעכשיו ראש השנה, ומה המשמעות של זה".

הרב בריזל מספר שבכל פעם הוא מופתע מחדש, ממה ש'תופס'

את היהודים המקומיים במקומות הללו.

"לפעמים אני עושה משהו די בתמימות, בלי לחשוב בכלל, ופתאום מתברר לי שזה בדיוק מה שתפס אותם. הקב"ה מוביל את הצעדים שלנו כדי שנוכל לקרב את הבנים שלו לתורה ולמצוות. כך למשל, באוקראינה גיליתי במקרה שהדבר הכי חשוב ליהודים שם זה לאכול מצות בפסח, ועם הנושא הזה של חלוקת מצות הצלחתי להביא המונים להשתתף בלילות סדר. אם לא הייתי מדבר איתם על המצב, אלא על ליל הסדר, לא היו באים כל כך הרבה, אבל כשכתבתי במודעות שבלייל הסדר יחלקו שלוש מצות לכל אחד, הם באו בהמוניהם עם הילדים כדי להראות להם מה זה מצה ולתת להם לטעום ולהרגיש..."

"ביום הראשון של ראש השנה בווינוקובה ניגשתי לפני העמוד לתפילות, והתפללתי לקב"ה שיזכה אותי לגעת ברגש של המתפללים, שיעשה להם חשק לבוא לתפילה גם ביום השני.

"בכל קטע בתפילה ניסיתי לשיר איזה ניגון של רגש, אבל כמובן שהם לא מכירים את השירים שלנו, ואני צריך לנסות ולהתאים את עצמי לשירים שהם כן מכירים. למשל 'הבאנו שלום עליכם' זה שיר מאוד מוכר אצל יהודים בכל המקומות האלו, ובאמת אני שר אותו אבל זה לא תפס את הציבור.

"אני תמיד מנסה להכין את הכל מראש, אבל בסופו של דבר, מה שקורה זה שאני מאלתר ניגונים תוך כדי, והפעם הגעתי בתפילה לאחד הקטעים בחזרת הש"ץ, אני אפילו לא זוכר באיזה פיוט זה היה... ניסיתי לחשוב על איזה ניגון, ואני לא יודע למה התחלתי לשיר את הניגון של 'א אידישע מאמע'..."

"לא יאומן כי יסופר. ברגע אחד, כאילו עבר חשמל בבית הכנסת. כולם כולל כולם ללא יוצא מן הכלל הצטרפו לשירה. ראיתי שזה תופס אותם, ושרתי את הניגון עוד פעם ועוד פעם, תוך כדי התקדמות בתפילה, הם שרו בדמעות, בהתרגשות בשמחה, זה היה מדהים!!

"כולם באו גם למחרת! כולם! והם הביאו איתם גם חברים ובני משפחה נוספים. הניגון הזה נתן להם חוויה מיוחדת בתפילה, וזה קרה בלי שהתכוונתי בכלל..."

"כשמכרנו את הכיבודים בתפילות בבית הכנסת, מכרנו רק חלק מהם תמורת כסף", מספר הרב בריזל, "את רוב הכיבודים מכרנו בפרקי משנה לסטודנטים שמתחילים מעט להתקרב, ודפי גמרא לכאלו שכבר מסוגלים גם ללמוד גמרא. כך למשל לחתן תורה' עלה בחור שקנה את העליה ב-50 פרקי משניות, ול'חתן בראשית'

עלה סטודנט שקנה את הכיבוד ב-37 דפי גמרא שאותם הוא ילמד במהלך השנה הקרובה בס"ד.

"אבל בראש השנה מכרנו את הפתיחה של 'לדוד מזמור' בלייל ראש השנה, בכסף. היה שם אחד, דווקא לא סטודנט אלא אדם מבוגר יותר מתושבי העיר, שהתעקש לקנות את הפתיחה הזאת, ושילם עליה מחיר גבוה מאוד ביחס למה שמקובל שם.

"אחרי התפילה שאלתי אותו מה הסיפור, כי ראיתי שיש לו עניין מיוחד, והוא סיפר לי..."

"לפני כשנתיים הקמתי מפעל קטן", הוא מספר "לא הייתי אדם עשיר, וכדי לפתוח מפעל נאלצתי לקחת הלוואה גדולה מהבנק, כשהחשבון היה שבתוך כמה חודשים אתחיל להרוויח ואוכל לשלם את התשלום החודשי, ועוד יישאר לי מספיק כדי מחייתי בכבוד.

"בדיוק אז החלו להישמע קולות מלחמה. נהייתה מתיחות גבוהה מול אוקראינה, וכעבור זמן מה שמענו שצבא רוסיה פולש לאוקראינה. עולמי חשך עלי. מלחמה זה לא דבר טוב לעסקים, מה גם שהסחורה שאני מייצר כנראה לא תהיה כל כך מבוקשת בתקופת מלחמה. המשמעות היא שאני לא אצליח לשלם את ההחזר החודשי של ההלוואה, ומכאן קצרה הדרך לפשיטת רגל ולאיבוד הבית שלי והרכב, וכל מה שיש לי בעצם..."

"לא היה שום דבר שיכולתי לעשות בנידון, רק להתפלל. אז התפללתי מעומק הלב, התחננתי לקב"ה שיעזור לי, למרות שיש מלחמה, למרות שאני אמור עכשיו להפסיד את כל רכושי, הקב"ה הרי כל יכול, שימצא דרך לסדר אותי מבחינה כלכלית גם כשמסיבי הכל נראה כל כך לא אופטימי..."

"תקופה קצרה אחר כך החלו מדינות המערב להטיל סנקציות כלכליות על רוסיה. התברר שהמוצר שאני מייצר היה מיובא מהמערב בכמויות גדולות מאוד, והשפיע לרעה על הביקוש של התוצרת הרוסית. ברגע שמדינות המערב הפסיקו לייצא סחורה לרוסיה, נוצר מחסור בשוק באותו מוצר, והיצרנים הרוסיים נדרשו להגביר את הייצור כדי לעמוד בקצב. כל הסחורה שלי נחטפה במהירות, הכפלתי את קצב הייצור, הגדלתי את העסק, העליתי את המחיר, ועדיין הסחורה כולה נחטפת במהירות.

"לא רק שאני עומד בתשלומי ההלוואה החודשית", הוא סיפר, "אלא שהצלחתי גם לסלק חלק ממנה, והרווחים רק הולכים וגדלים.

"הקב"ה מצא את הדרך שלו לעזור לי, התפילה שלי התקבלה. לכן, אני מאוד רוצה לקנות את 'פתיחת הארון' בלייל ראש השנה, אחרי הפרק הזה אומרים 'תפילה על פרנסה', ואני רוצה לומר את התפילה הזאת בארון הקודש, בשמחה, להודות לקדוש ברוך הוא על השפע שהוא שלח לי, נגד כל הסיכויים הטבעיים".

**רוצים לקבל את 'לקראת שבת'
מדי שבוע ישירות למייל?**

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

"מהיכן שאבתי את הכוחות הבלתי-נדלים! הרי מדובר בנסיונות שכמעט לא ניתן לתאר! מאיפה, מאיפה היה לי את הכוח הזה?!" - אף אחד לא ראה את הנסיונות שלי, רק הקב"ה, וברגעי-החרום שעברנו קיבלתי סיוע מלעילא בצורה על-טבעית!

על הנסים ועל הנפלאות- סיפורי-הפלא על הישגים והאנשים שהמחבלים לא חדרו אליהם כלל

על הנסים ועל הפרקון

מאת: הרב משה מיכאל צורן

סיפורי-הפלא על הישגים שומרי השבת, שהמחבלים לא חדרו אליהם כלל, או ניסו לחדור ולא הצליחו - הגיעו מכל כיוון! הסיפורים הללו הדהדו חזק יותר כאשר בכיסיהם של המחבלים הארורים התגלו תכניות מפורטות על השתלטות גם על הישגים הדתיים, ולמרות הכל כשהגיעו לשעריהם של הקיבוצים והמושבים שומרי השבת, המשיכו הלאה ולא חדרו אליהם.

גם הסיפורים המרובים, עשרות במספרם, שנשמעו מכלי ראשון ודיברו על כך שצעירים שהיו אמורים לחלל את אותה שבת, החליטו ברגע האחרון לשמור על זהותם היהודית, וניצלו - הדהדו בכל אתר ואתר, והפכו לשיחת היום גם אצל אחינו התועים. עיתונאים שמעולם לא התרגשו משום אקט שכזה, וניסו בתחילה להכחיש את העובדות, הודו והתוודו בעל-כרחם שמדובר בתופעה מתגלגלת, ונאלצו לראיין את הניצולים ולהשמיע את סיפורם, ואת הבת-קול השבתית שנשמעה מפיהם.

כולנו חונכנו על ברכי ההשגחה והאמונה; לנו, כיהודים מאמינים, לא היה בכך ספק מעולם ובכל זאת, כאשר רואים את הכל בעיניים, זה חודר לעצמות, ומחזק את כולם, כולם - כולל הכל. גם אלה שעד היום כיסתה מעטפת-ע"ג-מעטפת את ליבם היהודי. ואכן, רבים מעמי הארץ מתייחדים, וההכרזות על כך ש'מהיום והלאה אני שומר שבת', נשמעות בכל פינה. מה שהוסיף לכך תרומה משמעותית היו השלטים הגדולים שנתלו בכל רחבי הארץ, והכריזו בריש-גלי 'ישראל עושה קידוש'. שלטי-הענק, שנתלו כבר לקראת השבת הראשונה לאחר הטבח הנורא, עשו את שלהם, וכבודה של השבת התייקר עוד יותר בעיני ההמון.

כשניסינו לרכז מעט מסיפורי ההשגחה הפרטית, תוך הקפדה מרבית על אמינות ועל ראיין פרטני וממוקד עם אישי-הנסים הללו, ממש הצטמררנו, לא יכולנו להאמין... במיוחד כשהשמענו אודות הצלתם של כל שומרי השמיטה בעוטף עזה, התבררה כנכונה בעליל.

לא רק שומרי השבת. היום אפשר כבר לברר למי שעדיין אינו יודע, שכל שומרי השמיטה, ללא יוצא מן הכלל, ניצלו, וממש אף אחד מהם לא נפגע, למרות שבישוי העוטף מתגוררים חלקאים רבים

ששמרו שמיטה, ואת חלקם הגדול ביקרנו בשמיטה האחרונה. יש מהם, לא אחד ולא שניים, המתגוררים ביישובי קו-הגבול, הסמוכים ביותר לעזה, והם מספרים לנו השבוע על נסי-נסים שאירעו להם. תוכלו לקרוא כאן סיפורים ותיאורים ממקור ראשון, שעדיין לא התפרסמו כלל.

ובואו נתחיל מהיישוב כפר מימון, השוכן ממש בקו-הגבול. 'נתחיל' אמרנו, אבל לא ממש מתחילת המלחמה, אלא 5 שבועות לאחר מכן... חקלאי העוטף העומדים בקשרי מסחר עם מפעל 'חסלט', יודעים שעליהם להקפיד על נקיית מוחלטת מתולעים בכל הירקות שהם מגדלים. זו הרי הסיסמא של מפעל זה, ולשם כך הוא בא לעולם עוד בגוש קטיף, וכפי שכולנו יודעים.

כדי להגיע למצב של ירק נקי מתולעים, יש כמה שיטות ופטנטים. אבל, התנאי היסודי הוא החיוב לרסס - לפחות פעם בשבוע - את חלקת הירקות בשדה. מי שלא עושה גם את המינימום הזה, אין סיכוי שהסחורה הזו תהיה נקייה ותעבור את הביקורת המחמירה של המפעל.

גם רון אקסוידו, החקלאי היחיד מכפר מימון ששמר שמיטה, הקפיד על כך תמיד. חלקות-הכרוב שלו רוססו על ידו בקפידה, ומעולם לא שכח את חובתו זו. 'איך אפשר לשכוח?' - הוא אומר; 'הרי הלקוחות של המפעל מקפידים על ענין התולעים יותר מכל דבר אחר, ואם לא ארסס, אפשר יהיה להשליך את הירקות לפח'.

עכשיו תשמעו מה קרה לו, לחקלאי זה, לאחר שחזר לביתו ולשדותיו בכפר מימון 5 שבועות אחרי שמחת תורה. לאחר שאקסוזידו סיפר לנו על כך, אין הגדרה אחרת לסיפור זה מאשר 'נס גלוי'. מאוחר יותר נתאר את הנסים המופלאים שהיו לתושבי הכפר ביום בו פרצה המלחמה, אבל עכשיו הוא מתמקד בפניו של כל התושבים שבוצע מיד במוצאי השבת ההיא.

מיהר מיד לעגבניות-השרי

מלבד חברי כיתת הכוננות וכמה חקלאים, לא אפשרו לאיש להישאר במקום. גם החקלאים שהורשו להישאר בשטח, לא קיבלו היתר לעבד את שדותיהם הצמודים לקו-הגבול. רק 3-4 שבועות לאחר מכן התקבל ההיתר להגיע שוב אל השדות, וגם זה בשלבים איטיים.

אם ניקח בחשבון שבחול המועד סוכות לא ריססתי, אומר רון, ולאחר מכן גם בשבועות שלא התירו לנו לעבוד, הרי שלפנינו 5 שבועות שהכרוב שלי לא עבר שום ריסוס. כשניגשתי לשדה בפעם הראשונה, הייתי בטוח שלא אצטרך אפילו לקטוף את הירק, אלא להשליכו מיד לפח האשפה הקרוב... לא היה כל ספק בכך. 5 שבועות בלי ריסוס?! - אין כל סיכוי שבעולם שהכרוב יישאר נקי!

רון מציין עוד שבגלל שהיה בטוח שהכרוב הלך לאבדון מוחלט, 'לא ניגשתי אפילו לחלקות בהן הוא גדל, אלא מיהרתי מיד לעגבניות-השרי, שניטעו בשלב מאוחר יותר, במטרה להציל אותן. רק לאחר שהצלחתי במשימה זו, והעגבניות נשמרו פחות או יותר במצב שפיר, ניגשתי אל חלקות-הכרוב, וכמעט שהתעלפתי...

לא יכולתי להאמין למראה עיניי. הכרוב היה נקי, ללא שום תולעים!!! מיששתי כרוב אחרי כרוב, ערוגה אחרי ערוגה, והכל - אבל ממש הכל - היה נקי. כל-כך לא יכולתי להאמין למול המחזה, שהייתי בטוח שהתולעים עוד ייצאו בשלב מסוים מתוך הכרוב (למרות שאין מציאות כזו...), ואולי אפילו אין טעם לשלוח את הירק למפעל.

וכשהודיעו לי מ'חסלט' שהכרוב היה נקי ועבר את כל הבדיקות, התפרצתי בבכי של הודיה להשם יתברך. לי אישית אין ספק שהנס הגלוי הזה קרה בשל שמירת השמיטה, בה עברתי נסיונות קשים מאוד, ובסיעתא דשמיא עמדתי בהם בגבורה.

10 שניות. לא יותר!

זה הנס האישי שהתרחש לרון אקסוזידו, אבל האיש מספר לנו גם על נסי-הנסים שהתרחשו לכל חברי המושב שלו הסמוך לעזה. אם רציתם לדעת עד כמה סמוך 'כפר מימון' לגבול, נספר לכם שמרגע הישמע אזעקת הצבע-האדום, יש לחברי המושב הדתי בדיוק 10 שניות עד ל'נפילה'. 'חדר-הממ"ד שלי נבנה בקומת הכניסה, וכאשר אני נמצא בקומה השניה, אינני מספיק לרדת ב-10 שניות לקומה הראשונה', אומר רון, שנולד בכפר מימון ועשה כאן את כל 54 שנותיו עד הלום.

ואם 10 שניות בכפר מימון נחשבות לפרק-זמן משמעותי, הרי

ששנה שלימה היא 'נצח'... ואכן, אם תשאלו את אקסוזידו כיצד היה מסוגל למרות כל הקשיים לקבל על עצמו את שמירת השמיטה, שבמהלכה שבת מעבודה במשך שנה תמימה, הוא פורס את ידיו השמימה, ומוציא מפיו 'מלים-של-נצח', שרק יהודי בעל מסירות-נפש כמותו, יכול לומר:

'שנה זו איננה רק נצח; היא נצח-נצחים' - - וההד-החוזר ממילות-הנצח הללו, נשמע בשנת השמיטה האחרונה במרחבים העצומים של השדות והמטעים מול כפר מימון, שם ממוקמים גם 50 הדונמים של החממות שלו, שהיו מושבתות לחלוטין. ואם עדיין לא הבנו על איזה 'נצח' הוא מדבר, מסביר רון: 'על-אף הקשיים הגדולים, וחרף הנסיגות הבלתי-יאמנו שעברו עליי, קשיים שאף אחד אינו מסוגל לתאר - הרגשתי בתוכי לבי שזו מצוות-הנצח שלי! זו המצוה המוטלת עליי, חקלאי, והנני מוכן למסור את כל-כולי עבור קיום המצוה הזו!'

ואנחנו עדים לכך שהחקלאי מכפר מימון לא רק שמר שמיטה בעצמו, אלא ניצל כל יום משנת השמיטה כדי להחזיר ולהספיג גם אצל יהודים אחרים את טהרתה וקדושתה של שנת-השבע. עוד לא נתקלנו בחקלאי פעלתן שכזה, שלא הסתפק רק בכך שהוא שומר שמיטה כהלכתה, אלא היה מעונין להגביר ככל האפשר את המודעות למצוה זו.

אם פרק-הזמן להגעת הטיל הוא 10 שניות, תבינו שמדובר באחד הישבים הסמוכים ביותר לעזה. זו גם היתה הסיבה שבתקופת ההתנתקות התרכזה כל התקשורת העולמית במרחבי כפר זה, שהיה צמוד למוקדי ההתרחשויות הדרמטיות בגוש קטיף.

נסיגה לא-מובנת מהוואדי

כפר מימון היה במשך כל השנים אחד הישבים המופגזים. יתירה מזאת; היירוטים של 'כיפת ברזל' מתבצעים ממש-ממש מעל הכפר, ורסיסים מטילי היירוט נוחתים על הישוב, וגם הם מסוכנים עד מאוד. הישבים הסמוכים לכפר מימון הם 'שובה', 'זמרת', 'שוקדה' ואחרים, הזכורים לכולנו מימי המבצעים הצבאיים כששמום הזוכר כמעט בכל רגע נתון בצרוף הוראה 'להיכנס לממ"ד', או לשהות בקרבתו.

הקירבה הגיאוגרפית גרמה לכך שכפר מימון היה אחד הישבים הראשונים שהמחבלים התכוננו להגיע אליו. 'זוהי היה ביום שמחת תורה, בשעה מוקדמת, לאחר שהתכוננתי לצאת לבית הכנסת, ולסדר קצת את הספסלים לאחר ההקפות השמחות שהיו בלילה', אומר רון. עם הישמע האזעקות וקולות הירי הבנתי מיד שלא מדובר באירוע רגיל, ומה שחזק את ההבנה הזו, היו הקולות שעלו מהוואדי החוצץ בינינו לעזה.

בין הרצועה לכפר מימון חוצץ, מלבד הוואדי, גם יער גדול, והמחבלים היו כבר בתוך הוואדי, ובדרך הטבע הם היו זקוקים לעוד 2-3 דקות כדי להגיע לשער הישוב, שגם היה נעול, כמו בכל הישבים הדתיים שניצלו בגין זה. ברם, עוד בטרם הגיעו לשער, נסוגו המחבלים - מסיבה ממש לא-ברורה - וחזרו לגדה השניה של

שנים רבות לאחר מכן, כשהילד המדובר כבר סבא צעיר לכמה נכדים הוא פגש באקראי ברחובות ירושלים במלמד ההוא שכבר הלך שעון על מקלו בשיבה טובה. הוא ניגש אליו והזדהה כתלמידו שלמד אצלו בשנים עברו. הרב'ה התעניין בנימוס במעשיו, לפני שהם נפרדו ביקש התלמיד לנקות את מצפוננו... "אני חייב לרב'ה התנצלות קטנה"

הפעם אני מביא עבורכם סיפור מדהים שסיפר לי ידידי היקר שידי רב לו בחינוך, זהו סיפור שצריך לעמוד לפני כל אחד ואחד

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול

מאת: הרב ישראל היימן

הפעם אני מביא עבורכם סיפור מדהים שסיפר לי ידידי היקר שידי רב לו בחינוך ובקירוב קרובים ורחוקים, הרה"ג ר' א. נ. שליט"א. הסיפור הזה צריך לעמוד לפני כל אחד ואחד "הסיפור הזה מנחה אותי בכל מה שאני עוסק בו בשדה החינוך של דור העתיד". אמר לי. וכך הוא הסיפור:

סבו של ידידי, יהודי תלמיד חכם וישיש, בעל משפחה עניפה ובה דור רביעי של עובדי ה' תלמידי חכמים גדולים. בילדותו בתלמוד תורה בו הוא למד הוא היה נחשב מהנחשלים בכיתה. לא שהוא לא אהב להשקיע, הוא פשוט היה יותר נהנה בחברת הפרפרים בחוץ או הגוגאים המסורתיים... הלימודים וההשקעה היו ממנו והלאה. ניתן לומר שגם לא היו לו נקיפות מצפון כלשהם על העניין.

בתלמודי התורה דאז האווירה הייתה אחרת, לא היו אמצעים פדגוגיים נרחבים... כל מי שלמד טוב יצא ממנו משהו, מי שהפריע קיבל עונש פיזי ברור מאד ומסוג מסויים דווקא... מי שסתם בחר לא להשקיע יצא מוהר מאד מהמסגרת לכיוון בלתי ידוע. האפשרויות של קידום התלמיד היו מועטות מאד אם בכלל. הסבא של ידידי היה מהסוג השלישי. הוא לא הפריע לאף מלמד, הוא לא הציק לאף ילד, הוא פשוט לא התעניין בשום חומר לימודי משום סוג שהוא. ממוצע הציונים שלו נע סביב 20 אחוז... זה פשוט לא הזיז לו.

שנה אחת הוא נכנס ללמוד אצל יהודי חסידי חם מזוג. המלמד הזה לא הסכין לכך שבכיתה שלו יהיו תלמידים נחשלים בעלי סיכון לגלישה החוצה. קצת אחרי תחילת השנה, כאשר קלט המלמד את ממוצע הציונים של תלמידו היקר הוא קרא לו והודיע לו שאצלו אין דברים כאלו! המבחן האחרון בו הוא קיבל 13% לא יכול לעבור. הוא נותן לו יומיים לחזור על החומר, לאחרים הוא יערוך לו מבחן חוזר. אם הוא לא יצליח במבחן החוזר הוא יעניש אותו נמרצות. הרב'ה לא פירט מה יהיה העונש, זה היה די ברור.

הילד עמד לראשונה בפני מצב בלתי ידוע, הוא מעולם לא הצליח במבחן, אבל הוא גם אף פעם לא קיבל עונש...

עם כל זאת המצב החדש לא הניע את הילד לחזור על החומר וללמוד למבחן. כעבור יומיים הרב'ה הוציא אותו מהכיתה לחדר צדדי ונתן לו את דפי המבחן. הוא הורה לו לשבת ולהשלים את המבחן ולחזור לכיתה רק כאשר המבחן מושלם ומלא כראוי.

"פסססט", הוא קרא לו בדחיפות

הוא ישב בוהה מול המבחן ולא ידע מה לעשות. עשר דקות עברו ופתאום הוא מבחין באחד הילדים שחוצה את המסדרון כנראה בדרך לשתות משהו או לצורך אחר. הילד שעבר במסדרון היה אחד מחרוצי הכיתה, מאלו שידועים הכל ומוציאים בכל מבחן מאה אחוז בלי שום בעיות.

"פסססט", הוא קרא לו בדחיפות. "אתה מוכן לעזור לי כאן?" הילד החרוץ ניגש אליו ותוך דקות ספורות באורח פלא המבחן היה מושלם ומלא בתשובות נכונות בכתב עילג... יום למחרת המלמד החזיר לו את המבחן עם הציון 94% כולל כמה מילים חמות בסגנון 'יגעת ומצאת תאמין' וכו'... הרגשה נעימה חדרה לליבו של הילד. הוא מעולם לא חווה תחושה כזו של הצלחה וכוח פנימי. אחרי חודש של בטלה ולקראת עוד

בתוכם, אם הם יחוו את זה אפילו פעם אחת הם יוכלו וירצו לשחזר אותה לכל חלק בחיים הלאה.

***

סיפורו של מתתיהו כהן גדול שאנו חוגגים עליו את שמונת ימי התנוכה מעורר התפעמות בלב כל מי ששומע אותו לעומק גם בפעם המי יודע כמה.

אם ניתן לעצמנו את האפשרות להיכנס לסיטואציה בה עמד מתתיהו כהן גדול באותו הזמן, עם צבא שכלל פחות מעשרים איש, מול מיליוני חיילים מאומנים וחזקים, מגובים במאות פילים ואינספור כלי מלחמה משוכללים... מה חשב מתתיהו ומה חשבו חייליו, מה הניע אותם לפעולה ההרואית הזו, שלפני שקרה הנס הגדול של הניצחון היא הייתה חסרת כל סיכוי ומשוללת היגיון לחלוטין? בוודאי הייתה שם אמונה חושית בלתי נתפסת, אבל איזו מחשבה ובעיקר מה הייתה ההרגשה הפנימית שלהם כאשר הם יצאו למלחמה הבלתי אפשרית הזו?

המניע שלהם היה העוצמה הפנימית שלהם, התחושה הזו שיש להם את הסייעתא דשמיא ויש פעולות שניתן בכל זאת לעשות על אף המצב שנראה אבוד.

אין מציאות של חידלון! לכל אחד יש כח לעשות ולהועיל גם אם התנאים הסביבתיים לא מראים את זה. מי שעושה מה שהוא יכול עד הסוף מקבל גם עזרה שמימית מעל לדרך הטבע ומחוץ להסתברות.

צריך רק לחוש את זה, להפנים את הכח העצום הזה שיש לכל אחד ואחד. 'אם אין אני לי מי לי!'

מבחן שגרת נוצר אצלו חשק לחוות את החוויה הזו שוב. הפעם לא היה צורך להשתמש בדרכים עקלקלות... הוא פשוט ישב עם חבר לפני המבחן ולמד את החומר. הפעם הוא אמנם לא הצליח לקצור ציון כזה גבוהה, אבל מה שהוא כן קיבל היה מספיק בשביל לחוות שוב את אותה הרגשה מענגת. הילד החליט שאולי כדאי לנסות. במבחנים הבאים הוא ניסה להתאמן. ניסה וגם הצליח... מכאן הדרך הייתה בטוחה להיכנס לתלם הנכון. הוא הפך לילד טוב ומשקיע, המשיך לשייבה טובה וכל השאר היסטוריה...

שנים רבות לאחר מכן, כשהילד המדובר כבר סבא צעיר לכמה נכדים קטנים הוא פגש באקראי ברחובות ירושלים במלמד הוא שכבר הלך שעון על מקלו בשיבה טובה. הוא ניגש אליו והודהה כתלמידו שלמד אצלו בשנים עברו. הרבה התעניין בנימוס בשמו ובמעשיו, לפני שהם נפרדו ביקש התלמיד לנקות את מצפונם...

"אני חייב לרבה התנצלות קטנה. פעם אחת כשהרבה רצה שאני יעשה מבחן חוזר לא למדתי ולא ידעתי מה לכתוב..."

המלמד המשיך את המשפט בעצמו: "ואז שלחתי אליך את התלמיד החרוץ של הכיתה והשלמת בעזרתו את המבחן. גם לך עשיתי את הטריק הזה... נו, זה נראה שזה באמת עזר לך..."

את הסיפור הזה צריך לספר לכל מלמד

את הסיפור הזה צריך לספר לכל מלמד. סיים הסבא את סיפורו. שיידעו המלמדים ולא רק הם, שאת ההצלחה של התלמידים שלהם ניתן להניע רק עם תחושת הכח וחווית ההצלחה. אם ניתן לתלמיד או לכל ילד וגם לעצמנו את התחושה הזו של הכח הפנימי שיש

המשך מעמוד 13 | הרב ישראל ליוש

עשירה מאוד, והם הבטיחו סכום כסף גדול מאוד, כדי שהחתן יוכל להמשיך ללון באוהלה של תורה מבלי שיפוער ע"י טרדות הזמן והבלי העוה"ז.

הבית הלוי חשש שהוא יתגאה בנדוניא הגדולה שקיבל, הוא קרא לבנו החתן ואמר לו: "אל יעלה בלבך שזכית לסכום כסף כה גדול בזכותך, אין זה אלא כי משפחה מכובדת זו רצתה להשתדך עם הרב מבריסק, ועל כן הבטיחה ממון רב..."

"הבן שחרףי היה שאל את אביו: "אם כך שלכבוד אבא עשו, היו צריכים לתת הרבה יותר!"

"אכן" - ענה לו הבית הלוי - "אך כיון שמכל מקום הכסף ניתן לך, לכך נתנו פחות..."

"כך גם בארצנו הקדושה" - הסביר הרב לתלמידיו - "הניסים הגדולים נעשים בזכות ועבור לומדי התורה המתמסרים על לימודם בכל נפשם, אך כיון שבתוונך יש אנשים שחושבים שה'יכוני ועוצם ידי' עשו את החיל הזה, הם מקלקלים..."

לימוד התורה וקיום המצוות של הג"ר זאב צ'צ'יק זצ"ל והג"ר שלמה בלון זצ"ל (צדיקי ירושלים באותם ימים) הם אלו שניצחו את המלחמה...

"פשוט הוא, המשיך הרב מבריסק, שאצל כלל ישראל החזית אינה ביבשה, בים או באויר, החזית היא בשמיים, האם יתקבלו התפילות והבקשות או לא, האם יגנו לימוד התורה והמצוות או חלילה לא, רק אם ננצח בחזית האמיתית שם למעלה, ננצח אף כאן בארץ, ואם חלילה נפסיד למעלה, ניפול למטה..."

"המלחמה כאן בארץ, היא משחק ילדים שאמנם חייבים לשחק אותו, כמו כל השתדלות, אבל החזית היא למעלה... אם כן, לא הצבא ניצח את המלחמה, רבי זאב צ'צ'יק ורבי שלמה בלון הם אלו שנצחו..."

"אם הצדיקים הם אלו שניצחו במלחמה" - שאלו התלמידים - "מדוע בכל אופן נפלו קורבנות כה רבים?"

"אספר לכם ספור, ועל פיו תבינו את הענין" - השיב להם מרן הגרי"ז - "אחד מבניו של ה'בית הלוי' בא בברית האירוסין עם בת למשפחה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

זה משהו שלמדתי מהגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל שזכיתי ללמוד איתו בחברותא כמה שנים, והוא היה ממש מומחה בדבר הזה: כשאתה שואל שאלה, תכניס בתוכה גם רמזים שיובילו את הבחור לתשובה

הגאון רבי יעקב וינגרטן שליט"א, עם עצה אחת למגידי השיעורים ועוד שתיים לכל מי שלומד גמרא, איך משיגים 'גישמאק בלימוד

כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו'כג)

יעקב א. לוסיטיגמן

מגיד השיעור הנודע הגאון רבי יעקב וינגרטן שליט"א, מחבר 'הסידור המפורש' ושאר ספרים, ור"מ ב'שבת' מאור עיניים' רחמסטריווקא בירושלים, זכה לצבור ניסיון במשך עשרות שנים במסירת שיעורים בגמרא לתלמידיו בישיבה.

לקראת ימי האור של חנוכה, - נר מצוה ותורה אור - פנינו אל הגר"י וינגרטן, וביקשנו ממנו לענות על שתי שאלות העוסקות בנושא זה של 'גישמאק בלימוד'. והרי הדברים לפניכם.

האם יש לכם המלצה טובה למגידי שיעורים, כיצד יוכלו לשרג את השיעור שלהם ולהאחיב את הנלמד על המשתתפים בשיעור?

הדבר הטוב ביותר כדי להכניס תלמיד או משתתף בשיעור לאווירה, ולגרום לו להתעניין במה שהוא לומד וגם ליהנות מהלימוד הנאה מרובה, זה לגרום לו שהשאלות והתשובות לא יהיו משהו חיצוני, אלא משהו שקשור אליו.

אני אתן דוגמה. אנחנו למדנו בישיבה היום את סוגיא של 'מקיף וניקף'. בזמנינו רוב הבחורים לא כל כך מבינים מה זה שדה ולמה צריכים לגדור שדה. שדות, זה משהו שרואים מהחלון כשנוסעים בכביש בינעירוני, זה לא משהו מהחיים היומיומיים שלנו, לא קשור אלינו, אבל הרחבת בנייה זה כן משהו שקשור אלינו, או לשכנים ולחברים שלנו.

הבחורים מתקוממים, מה זאת אומרת? הוא בכלל אלמן מבוגר שמתגורר בגפו

פתחתי בשאלה, מה קורה כשהשכן מהקומה הראשונה והשכן מהקומה השלישית מרחיבים את הבית, ומוסיפים חדרים. לשכן שנמצא בקומה השנייה, יש עכשיו הכנה לבניית חדר נוסף. האם הוא צריך לשלם על זה? ומה קורה אם הם סגרו לו את החדר בלי לשאול אותו מכל ארבעת הצדדים. לכאורה זה די פשוט שלא, אבל אנחנו רואים בגמרא שיש שיטה שהוא כן יהיה חייב לשלם. מה ההיגיון? זה נראה לכם הגיוני?

הבחורים מתקוממים, מה זאת אומרת? הוא בכלל אלמן מבוגר שמתגורר בגפו, אין לו שום צורך בחדר נוסף, למה שישלם?

עכשיו הם בעניינים! הם רוצים לדעת את התשובה, יופי, בואו נתחיל ללמוד את הגמרא.

אחרי שלומדים את הגמרא, באים עם קושיא ששואל הרשב"א ויש עליה תירוץ של הריטב"א. מה נגיד? שואל הרשב"א ומתירץ הריטב"א? זאת תהיה טעות, אם הרשב"א שואל והריטב"א תירץ, אז הם הסתדרו ביניהם, איך זה קשור אלינו?

אנחנו צריכים שהשאלה של הרשב"א תכאב לנו, שהיא תטריד אותנו, שהבחור שיושב מולי בשיעור באמת לא יצליח להבין, איך אפשר להסביר את הגמרא ככה, הרי השאלה שהרשב"א שואל היא שאלה נורא חזקה, מה הגמרא אמרה משהו שלא מסתדר עם ההיגיון בשום אופן, זה הרי לא יכול להיות. רק אחרי שהוא כבר התחבר לשאלה, הוא מרגיש אותה, היא כואבת לו, והוא ממש מתחנן לדעת את התשובה, אפשר להתקדם לתירוץ, ועכשיו הוא גם ינהה מהתירוץ וישמח בו מאוד.

אבל יש עוד שלב, וזה משהו שלמדתי מהגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל שזכיתי ללמוד איתו בחברותא כמה שנים, והוא היה ממש מומחה בדבר הזה:

כשאתה שואל שאלה, תכניס בתוכה גם רמזים שיובילו את הבחור לתשובה. תחדד את השאלה עוד ועוד, תוסיף להרחיב אותה, תן לה עוד נופך, תמחיש אותה בדוגמאות מדויקות, ואז יקפץ הבחור מעצמו ויגיד ש... רגע, בעצם זה לא כל כך קשה, כי עכשיו כשהוא

מבין את השאלה עד הסוף, הוא מבין שזה בכלל לא דומה למקרה שלנו, ולכן אי אפשר להקשות משם לכאן... כשהבחור ענה בעצמו את התירוץ, ואז אתה מראה לו שהתירוץ שלו כתוב גם בריטב"א, ההנאה שלו כפולה ומכופלת פי שבעים ושבעה... מי שישכיל ללמד ככה את תלמידיו, בוודאי יראה שהם נהנים וממש מתענגים על הלימוד בסיעתא דשמיא!

השאלה השניה שלנו לא נוגעת לשיעור, אלא לכל אדם

השאלה השניה שלנו לא נוגעת לשיעור, אלא לכל אדם: אברך, בחור ישיבה, בעל הבית, שרוצה ללמוד עכשיו דף גמרא, ומבקש מאיתנו עצמה, איך הוא יוכל להרגיש לפחות משהו מהמתיקות שבדף הגמרא, כי בדרך כלל כשהוא לומד גמרא, אין לו שום הנאה מזה... נשמח אם הרב ייתן לנו שני רעיונות מועילים לעניין זה.

קודם כל צריכים להחזיר בתלמידים, ובכל יהודי, את ההבנה הפשוטה. מה שלא התאמצת והתייגעת עליו לא יכול לשמח אותך לאורך זמן. אין דבר כזה! זה נכון גם לדברים גשמיים, ונכון שבעתיים לנושאים רוחניים. כדי ליהנות צריכים להתאמץ.

חז"ל אומרים שאדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבים של חבירו, ורש"י הק' מסביר שם במקום, שבגלל שאדם התייגע על התוצרת החקלאית שלו, היא חביבה אצלו יותר מכמות כפולה פי תשע, של תוצרת שעליה הוא לא התייגע!

אבל יחד עם ההבנה הזאת, חייבים להוסיף עוד נדבך חשוב: להווי ידוע לכל תלמיד ותלמיד, והדבר חייב להיות ברור אצלו כשמש בצהרי היום! אם תתאמץ, אם תתייגע, אתה תצליח! בלי שום ספק! זה לא שמבקשים מוכך להתאמץ ואז בסוף אולי תצליח ואולי לא. אם תתאמץ ותייגע, אתה תצליח, בוודאות!

עד היום המילים הקדושות שיצאו מפיו מהדהדות באוזניי

שמעתי לפני עשרות שנים את הרבי הקדוש בעל ה'שפע חיים' מצאנז-קלויזנבורג זיע"א, עד היום המילים הקדושות שיצאו מפיו מהדהדות באוזניי. הוא אמר ככה: ההבדל בין מי שהוא בעל כישרון קטן, למי שהוא בעל כישרון גדול, אינו גדול במיוחד. הבעל

הכישרון הגדול צריך ללמוד 16 שעות ביממה כדי להצליח, והבעל כישרון הקטן יותר, יצטרך ללמוד 18 שעות כדי להגיע לאותה ידיעת התורה כמוהו. יש פער, אבל הוא רק במידת המאמץ. ויש אינספור סיפורים ידועים על גדולי ישראל, מהגדולים שבגדולים, שהתחילו את דרכם עם כישרונות בינוניים ואפילו חלשים מאוד, עם תנאי פתיחה גרועים במיוחד, ובכל זאת הצליחו להעפיל לשיאים הגבוהים ביותר.

העצה השניה שלי ללומדים היא יותר פרקטית. אם אתה באמת רוצה ליהנות מהלימוד, קח את הסוגיא, ודבר ראשון תלמד אותה מתחילתה עוד סופה. אם יש משהו שלא הבנת, משהו נקודתי, תרשום לעצמך בצד הערה, תסמן לעצמך שאת זה אתה צריך עוד לחדד ולהבין טוב יותר. אם היתה לך איזו קושיא מעניינת, תרשום בצד, אבל אל תעצור את ההתקדמות!

אחרי שסיימת את כל הסוגיא ויש לך את כל המבנה, ואתה מבין מה הגמרא מנסה להסביר ומה היא באה להוכיח, תחזור על הסוגיא שוב, ועכשיו תבדוק אם הקושיות האלו עדיין מטרידות אותך, אם לא, תחפש הסבר.

הלומד צריך להכניס את עצמו בפנים, איפה אני בתמונה

אחר כך אפשר להתקדם שלב נוסף, ללמוד מפרש, למשל מהרש"א, הוא שואל שאלה. רגע, כשאני למדתי את הגמרא, חשבתי על השאלה הזאת? לא חשבתי? למה באמת. הרי זאת שאלה מאוד טובה, אם יש כאן משהו שלא מסתדר עם ההיגיון הייתי אמור לשים לב. אלא מה? אני הבנתי את הגמרא בצורה קצת שונה, אז למה המהרש"א לא הבין כמוני? מה הפריע לו בהסבר שאני הצעתי???

כך צריך הלימוד להיראות, הלומד צריך להכניס את עצמו בפנים. איפה אני בתמונה, אני מסכים עם הקושיא או שהיא נראית כמו קושיא שבכלל אינה קשה. אם לא הבנתי אותה, זה סימן שצריכים ללמוד שוב, לקרוא את הקטע הרלוונטי בגמרא, ולראות שוב מה כותב אותו ראשון או אחרון, הוא הרי בוודאי הבין טוב יותר ממני את הגמרא, ואם היה לו קשה, כנראה שיש כאן משהו אני מפספס? מי שילמד כך, מובטח לו שיהנה מהלימוד וירגיש גשמאק אמיתי בכל סוגיא וסוגיא.

טֶרפּוֹ לִינוּ לְעִמּוֹ, יִזְמִי, שִׁיעוּרִים מֵרַת־יָם מִמִּי, יִשִּׁיעוּרִים שֶׁבְּחֵרְנָה עֲבוּרְכֶם, בְּיִשִּׁיעוּרִים שֶׁל 'רֶשׁוּ' 077-2222-666

"אני מתחנן בפניכם, תלכו ברחוב בפנים מאושרות, תקדימו שלום למוכר בחנות, כך תצילו את אחיכם בית ישראל. עד לחזרתי בתשובה, הייתי בטוח שהחרדים הם סוג של אנשי דת קשוחי מבט וחסרי רגש, אם הייתי יודע שלחיות כיהודי אמיתי זה הכי משמח בעולם, הייתי חוסך מעצמי שנות סבל של חיי חילוניות" ..

על פרסומי ניסא, והשמחה בעשיית המצוות

מאת: הרב צבי גטקר

ת"ר נר חנוכה מצווה להניחה על פתח ביתו מבחוץ

רש"י: מבחוץ - משום פרסומי ניסא

הדלקת נרות חנוכה הוא כמובן לפירסומי ניסא. ואם נשאל את עצמינו וכי יש ילד בשכונתנו שעדיין לא שמע על נס החנוכה, מהו העניין "לפרסם" שוב בכל שנה ושנה.

גם בקריאת מגילת אסתר מצאנו שיש ענין לקוראה בציבור גדול כמה שיותר - משום פרסומי ניסא.

וכי יש מישהו שלא זוכר את נס ההצלה של המגילה? וגם מי שלא זוכר, הלא אתמול בלילה כבר קרא את המגילה, מה פרסומי ניסא יש בקריאת המגילה ביום הפורים בציבור גדול?

כמו"כ הגמרא בפסחים אומרת כי בשתיית ארבע כוסות כנגד ארבעה לשונות של גאולה בליל הסדר, מקיימים 'פרסומי ניסא', הדבר ממש צריך ביאור מהו הפרסום שיש בשתיית ארבע כוסות לבד על יד השולחן.

כמובן אנחנו מבינים שפרסומי ניסא אין הכוונה לשלטי חוצות, לפרסומות במובן שאנחנו מבינים, אלא פרסומי ניסא, הוא התחושה, וההדגשה, כי ההודאה על הנס צריכה שתבוא בפרסום.

יש שאדם מודה לה' בתפילתו האישית, לבדו, ויש ניסים שעליו להודות עליהם ברבים, ובפרט ברכת הגומל, ומקרנן התודה שעיקרם הוא ברבים.

אני חייב להגיד לכולכם, אומר הניצול במסיבה

מדוע יש לפרסם, מדוע לעשות ברבים? משום שהתחושה, תחושת ההודאה ממלאת את כל כולו של בעל הנס, והוא חש חובה לקיים את ההודאה ברבים.

"אני חייב להגיד לכולכם, אומר הניצול במסיבה, אתם לא מבינים מה היה קורה לולי ששמוליק בדיוק הגיע.."

זאת היא תחושת הודאה פורצת, ואי"א לעשות אותה ביחידות, אני כ"כ שמח ומודה לה', שאני לא מסוגל לעשות את זה בבית לבד, אני יוצא החוצה, וברבים, מודה לה' על הנס.

פרסומי ניסא אינה המצווה לפרסם - להפיץ את דבר הנס, אלא

התחושה של מחויבות לפרסם ולהודות ברבים, להוציא מתוכי, לפרסם מליבי את התחושה של הצלת הנס.

וכך הדבר הוא בד' כוסות, כי שתיית כוס שנאמרה עליה ההגדה על הנס, היא בעצם הוצאת ההודאה מקרבי אל החוץ, פרסום הוא לא הפצת והודעת הסיפור, אלא ההוצאה מקרבי אל החוץ.

זוהי שליחותו המרכזית של היהודי בעולם להודות ולהלל ברבים את ה', כפי שנלמד מאין ספור פסוקים בתהילים. 'אודה ה' מאוד בפי, ובתוך רבים אהללנו.

כי החיים בתחושה כזו הם הפרסום הנכון, המפיץ האמיתי של אור האמונה והתורה בעולם.

לפני כעשרים שנה, בכנס של ארגון העוסק בקירוב, עלה בחור שחזר בתשובה, ואמר בוז הלשון: רבותי, כל אחד מכם יכול להחזיר בתשובה!, ולא, אינני מתכוון דווקא לעשות פעילות קירוב, אני מתכוון, תלכו ברחוב עם פנים שמחות ומאושרות.

עד לחזרתי בתשובה, סיפר, הייתי בטוח שהחרדים הם סוג של אנשי דת קשוחי מבט וחסרי רגש, וזה חבל, כי אם הייתי יודע שלחיות כיהודי אמיתי זה הכי כיף ומשמח בעולם, כמו שאני יודע כעת, הייתי חוסך מעצמי שנות סבל של חיי חילוניות...

אני מתחנן בפניכם, תלכו ברחוב, בפרט כאשר אתם באזור לא

רק מה, אנחנו לא מייחצנים ..את זה מספיק

הגאון רבי עופר היימן שליט"א, מצטט כי שגורה בפיו של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל היתה ההתפעלות מכך שבכל הרצאה לאחינו הטוענים, כאשר מוזכר פסוק או דבר תורה, פניהם היבשות מפיקות אור של הנאה, בעת עשיית מצוה ראשונה של תפילין או ציצית, ניכר כי הם שמחים.

כי זוהי שמחת החיים, ואושר האדם עלי אדמות.

רק מה, אנחנו לא מייחצנים את זה מספיק..

ראו נא בפרשת השבוע את יוסף הצדיק, הוא חטוף בידי הישמעאלים, נמכר לעבד אצל שר הטבחים.

אבל הוא, הוא 'איש מצליח'. איך יתכן אדם במצב כזה, אסיר במנהרות הבור של שר הטבחים, והוא 'מוצלח'!

וכולם גם יודעים ושומעים ממנו בגלל מה זה כך, 'וכל אשר הוא עושה, ה' מצליח'.

כל דבר הוא ואמר בשמחה: אה, ב"ה הצלחתי, הודו לה' כי טוב אשר ברחמיו בצעת: את המלאכה על הצד היותר טוב.

ולכן הוא שרד, ושרד בהצלחות, כי מי שהוא כולו הודייה, הוא מייחצן ומפרסם לעצמו את החלקים הטובים והמאושרים שיש בידו, מצליח בכל מצב.

זוהי הפצת יהדות לקרובים ולרחוקים בפשטות, בקלות, ובאמת.

וזוהו פרסומי ניסא.

(לתגובות והארות 08974974aa@gmail.com)

חרדי, תלכו בפנים מאושרות, תקדימו שלום למוכר בחנות, תצעדו כשחיוך תלוי בזווית פיהם. כך תצילו את אחיכם בית ישראל.

כמה הדברים נוקבים ומחייבים.

ובמבט נוסף, אין אנו צריכים את זה דווקא לרחוקים, אנו חייבים את זה לעצמנו, עלינו, על בנינו ועל דורותינו, משפיעה מאוד תחושת האושר, אין משהו שיגרום לנו לעשות עוד ועוד מצוות כמו תחושת אושר ושמחה, רק הסיפוק הגדול גורם לנו לדבוק במעשינו.

אם נתבונן בעצמנו, כמה מאושרים אנחנו, וכדברי אליהו הנביא זכור לטוב, אשר אנחנו אומרים אותם כל בוקר: 'אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו'.

אי, אשרינו!, כמה היינו אנחנו דבקים יותר בתורה ובמצווה. שהרי מי לא רוצה להמשיך לחיות חיים נעימים?. זהו פרסום היהדות והנס בקרבנו.

מראה פני הח"ח בכל עת היה כשל אדם שהשיג עוד משאלה

הגאון רבי מאיר גריינימן שליט"א מספר כי שמע מאדם גדול שאמר לו כי מראה פני הח"ח בכל עת היה כשל אדם שהשיג עוד משאלה, 'ממש כאילו הוא אוסף מטבעות מהרצפה ומכניס לכיסו', כך היתה התחושה על יד הח"ח בעת עשייתו כל מצוה שהיא. זהו סוד הגדלות. וזוהי הדרך אליה.

אין צורך לחוש זאת, אין יהודי שלא מרגיש רגשות אושר במצוה ותורה.

המשך מעמוד 17 | הרב משה מיכאל צורן

היה לי את הכוח הזה?! - הוא מתמה על עצמו, ומסיים במשפט חודר-לב-ונפש: 'אף אחד לא ראה את הנסיונות שלי, רק הקב"ה, וברגע-החרום שעברנו קיבלתי סיוע מלעילא בצורה על-טבעית!' באמצעותנו מבקש אקסוידו להודות לא-ל עליון על כל הנסים שנעשו לו, ולחברי הכפר, והוא אינו שוכח להודות גם לכל קבוצות המתנדבים שבאו לסייע בעבודות החקלאות והקטיף שלו, ושל חבריו החקלאים. אני מוכרח לציין, הוא אומר, שמדובר באנשים מכל הגילאים, מ-20 עד 70, מכל סוגי האוכלוסיות, שבאו לעזור לנו, החקלאים, בעבודות השדה, לאחר שהעובדים הזרים ברחו מהאזור.

(מתוך המודיע)

הוואדי, והתקדמו לעבר ישובים אחרים, תוך שהם משאירים את כפר מימון נקי ממחבלים.

הנסיגה הלא-מובנת התבצעה במרחק עשרות מטרים מהגדר של כפר מימון. אם חלילה היו המחבלים מממשים את כוונותיהם באשר לכפר מימון, גם המסוקים שהגיעו מאוחר יותר לא היו מצליחים לסייע במאומה. רון מגלה שהמסוקים אמנם פרקו עשרות חיילים שהחלו להילחם נגד המחבלים, אבל לא בהצלחה יתירה, מה-גם שאחד המסוקים נפגע מטילי ה-אר. פי. ג'י שירו עליו.

הוא-עצמו 'מוכן להודות' שהכפר כולו ניצול בזכות שמירת השמיטה שלו, שעד היום הוא אינו מבין 'מהיכן שאבתי את הכוחות הבלתי-נדלים! הרי מדובר בנסינות שכמעט לא ניתן לתאר! מאיפה, מאיפה

עורך אחראי: הרב משה הרמן • גרפיקה: הרב זאב רבינוביץ • צילום: פוטו ציון, פלאש 90, שאטרסטוק
כותבים: הרב יהושע לייבון leib1964@gmail.com • הרב ישראל ליוש israel.layosh@gmail.com
sefer012@gmail.com הרב אברהם פוקס • a6150805@gmail.com הרב אליעזר יוטקובסקי
i0548467550@gmail.com הרב ישראל היימן

כתובת מייל לתגובות: info@dirshu.co.il • טלפון: 02-5609000 • הדפסה: חסד ואמונה
לקבלת העלון במייל: dirshu@dirshu.co.il

"אנשים שואלים אותי, איך הצלחת להגיע למסירת שיעורים ב'דרשו', זה הרי ממש השיא של השיא, רק הטובים ביותר מצליחים להתברג שם, והאמת? אני באמת לא יודע איך, זה נטו סייעתא דשמיא בחמלת ה' עלי..."

הרה"ג ר' מנחם דריימן שליט"א, מגיד שיעור ב'עמוד היומי' ב'דרשו', מסביר איך התקבל לתפקיד, וכמה הוא משקיע ומשתדל שזה יתבצע על האופן הטוב ביותר

פי גר מצוה ותורה אור (משלי ונג)

אליעזר (לייזר) רוט

הרב מנחם דריימן הוא אברך צעיר יחסית, כבן 25, חסיד גור המתגורר באשדוד, ובאחרונה גם אחד ממגידי השיעורים של 'דרשו'. שיעוריו המוקלטים והמצולמים פופולריים מאוד בקרב ציבורים נרחבים, שאוהבים לצפות ולהאזין לשיעוריו המיוחדים המוגשים בטוב טעם ודעת, בשפה קולחת, ברורה ונעימה, ובאווירה שמחה ומלאה 'גישמאק'.

השאלה הראשונה ששאלנו אותו, היתה, איך 'דרשו' הגיעו אליך, או אולי יותר נכון, איך אתה הגעת ל'דרשו'???

והתשובה שלו היתה, שאת השאלה הזאת, בעצם... כולם שואלים! "אנשים שואלים אותי כל הזמן, איך הצלחת להגיע למסירת שיעורים ב'דרשו'..." הוא מספר, "זה הרי ממש השיא של השיא, רק הטובים ביותר מצליחים להתברג שם, אחרי שהם צוברים ניסיון רב במסירת שיעורים. אתה באת בלי שום ניסיון והתקבלת לאלתר.

איך זה קרה?

"והאמת? אני באמת לא יודע איך זה קרה. זה נטו סייעתא דשמיא בחמלת ה' עלי. אני מאוד השתוקקתי לנושא הזה של לימוד תורה לרבים, חלמתי על זה והתפללתי על זה המון, הרגשתי שזה הייעוד שלי בחיים, אבל לא חשבתי שזה יקרה כל כך מהר.

"למעשה אני מוסר שיעורים כבר כמה שנים, בעיקר לבעלי תשובה ובני נוער מתחזקים. אני מאוד אוהב את התחום, להשפיע ולהדריך, ללמד אנשים מה מותר מה אסור, לתת להם את הבסיס והרקע. זה טבע של אדם שאוהב להשפיע על אחרים מהידע שלו וממה שהוא מאמין בו וחי לפיו. אנחנו הרי יודעים כמה הפליגו חז"ל בגודל מעלת זיכוי הרבים, ורציני שיהיה לי חלק בזה.

"חלק משעות היום אני משמש כמלמד בתלמוד תורה, שם יש לי הרבה מאוד אינטראקציה עם תלמידים שבאים מבתי של בעלי תשובה. יש להם המון איכויות מאוד ייחודיות, אנשים של מסירות נפש, ואני מאוד מאוד אוהב לעבוד איתם וללמוד מהם.

"בבין הזמנים האחרון, חזרתי הביתה בבוקרו של יום אחד, ובכניסה לבניין ראיתי ערימה של עיתונים חרדיים, זה היה ביום שלישי שבו

מחולק העיתון חנים כידוע. אני אף פעם לא מכניס עיתונים הביתה, לא מוצא בזה ענין, אבל באותו יום, בלי שום סיבה נראית לעין, התכופתי, הרמתי עיתון אחד ולקחתי אותו הביתה.

"בבית עלעלתי בעיתון והנה צדות עיני פרסומת. ארגון עולמי מחפש מגיד שיעור במסגרת פרויקט של זיכוי הרבים.

"קפצתי ממקומי, זה הרי בדיוק מה שאני מחפש. להיות מגיד שיעור, להיות חלק מזיכוי הרבים. יצרתי קשר, וכשחרו אלי חשכו עיני... זה היה 'דרשו'... מיד הבנתי שזה סתם, ניסיון כושל. אין סיכוי שב'דרשו' יקבלו אותי. אני הרי אברך צעיר, אין לי שם מוכר וניסיון רב במסירת שיעורים, אני אומנם מוסר לבעלי תשובה ובני נוער, אבל זה משהו אחר, סגנון שונה, לא בטוח שיעריכו את הניסיון הזה כחלק ממענה לדרישות התפקיד.

"אבל להפתעתי העצומה דווקא נתנו לי צ'אנס. ביקשו ממנו לצלם שיעור אחד בבית, על המשנה הראשונה של מסכת ברכות. עשיתי צילום די מאולתר, עם מצלמה ביתית, ושלחתי להם. אחרי כמה ימים חזרו אלי וביקשו שאצלם עוד שיעור, ועמדתתי גם במבחן הזה בסייעתא דשמיא, וכך התקבלתי לשמש כמגיד שיעור...

"לקח לי הרבה מאוד זמן לעכל את זה, ואני חייב להודות בתחילה חשבתי שזה קרה בטעות, סביר להניח שאחרי כמה שיעורים

נוספת כי פתאום הצטרדתי, או השתעלתי וכדו', או שסתם יצא לי לא ברור.

"בסופו של דבר אני משתדל שעבור הצופה כל שיעור יימשך בין עשר ל-13 דקות, כדי שגם אנשים עם רף קופצנות גבוה וסיבולת נמוכה לשיעורים, יוכלו להחזיק מעמד עד הסוף ויישארו עם 'טעם של עוד'. אבל לפעמים אני כן חורג ממסגרת הזמן, מתוך הבנה שזאת דרך 'ארוכה שהיא קצרה', כי אם אני אצמד ל-13 דקות ולא אסביר את העמוד באר היטב, המאזינים יצטרכו להאזין לשיעור פעם שניה ושלישית וזה רק ייקח להם זמן רב יותר. כבר קרה לי ששיעור לקח 16 דקות, 17 דקות, ואפילו 18 דקות במקרה חריג מאוד".

איך התגובות של הציבור?

"התגובות הן פרק בפני עצמו, והן מאוד מאוד נלהבות ומפרגנות ב'ה. הסביבה הקרובה, המשפחה והחברים כמובן מאוד שמחים בשבילי וממש מברכים אותי מעומק הלב שאצליח להרבות תורה בישראל עוד ועוד.

"אבל כבר התחלתי לקבל משוב גם מאנשים שאני לא מכיר. בבית הכנסת, ברחוב, החשיפה של זה היא אדירה, אנשים רואים יום יום ופתאום מזהים אותי ברחוב. זה קצת מוזר לי, אבל צריכים להתרגל לזה, יש מחיר לחשיפה הזאת, ואני חייב להודות שזה מאוד נחמד לקבל מחמאות סתם ככה באמצע היום.

"אני שמח לומר שיש גם תגובות ביקורתיות, אנשים אומרים לי, פה לא היית מספיק ברור, השיעור של היום היה קצת חלש, אתה לא מספיק מסביר, אתה מאריך יותר מדי בהסברה של דברים שידועים לכולם וכדו'.

"הביקורת היא המשוב שעל פיו אני יכול להשתפר, והיא חשובה לי. גם כשאני מכין שיעור, אני יודע שאני חייב להיות יסודי ולא יכול 'למרוח' איזה משהו שלא הבנתי עד הסוף, כי המאזינים 'תפסו' אותי על זה, ולא יוותרו לי.

"לא פעם כשאני מכין את השיעור אני חושב לעצמי, אבל פלוני, שכבר העיר לי פעמיים, לא יהיה מרוצה מכוה הסבר. הוא יגיד לי שאני זיפתי פה, שהיית צריך להסביר טוב יותר. ואז אני חוזר על זה שוב ומחדד את זה אצלי טוב יותר, במיוחד בשבילי, כי אני יודע שהוא צודק, מגיע לו שיעור מושלם, לו ולכל המאזינים האחרים.

"כמובן שאת עיקר הביקורת אני מקבל מהחברות שלי, עוד לפני מסירת השיעור. בשלב ההכנה, אני לומד ומסביר והוא אומר לי "אדוני, פה גזגזת קצת... זה לא מספיק אפוי, חזור שנית ותחדד את זה טוב יותר ומדויק יותר..." , ואכן אני משתדל מאוד.

"דבר אחד אני יכול לומר לכם לסיום... הפחד הכי גדול שלי הוא שבעוד חמש שנים, אחרי שכבר מסרתי שיעורים על כמה מאות דפים, פתאום אקבל איזו הערה שתגרום לי להבין שבמשך חמש שנים השיעורים שלי היו פחות מוצלחים, כי לא שמתי לב לנקודה מסוימת שהיית צריך לשפר מראש. אני מעדיף לקבל כמה שיותר ביקורת בונה בשלבים ההתחלתיים, כי חבל לי להשתפר רק בהמשך..."

שאקליט הם יבינו שאין לי ניסיון ויגידו לי שהם התבלבלו ביני ובין מישהו אחר, אבל לא... אני המושכת לצלם ולהקליט שיעורים, ובתוך זמן קצר השתפרתי מאוד, צברתי ניסיון במהירות, וברוך ה' עכשיו אני כבר ברמה הרבה יותר טובה.

"כשהתחלתי, הציץ לי אחד החברים שאני אתחיל למסור את השיעורים מדף כ' אחורה. כך, כשאגיע לדף ב' כבר יהיה לי ניסיון, ואנשים יראו אותי מיד בהתחלה כבעל ניסיון, זה ייתן לי תדמית של מגיד שיעור ותיק יותר..."

"אבל אני אמרתי לו, שההיפך הוא הנכון. אני חושב שאנשים אוהבים לראות שהמגיד שלהם משתפר. יראו שכל יום השיעור שלי נאמר עם יותר ביטחון, בצורה יותר שוטפת וקולחת, בסגנון יותר קצבי ומחובר, וזה ייתן להם הרגשה טובה יותר..."

מה האתגר הגדול ביותר במסירת שיעור מוקלט ובפרט מצולם?

"האמת שיש בזה כמה וכמה אתגרים גדולים, בראש ובראשונה התוכן חייב להיות 'מגוהן', כלומר, בהסברה ברורה ונהירה, וזאת משום שהמאזינים לא יכולים לעצור אותי באמצע ולשאול אותי שאלה או לבקש הבהרה של איזו מילה שהם לא הבינו כמו שצריך.

האחריות המוטלת עלי כוללת גם את זה, שהמאזין לא ישאל שום שאלה שנוגעת לפשט, שהוא יבין בדיוק מה אמרתי, ומה כתוב בגמרא. לכן אני הרבה פעמים עושה הקדמה קטנטנה למושג חדש שמופיע בגמרא, לפעמים עשר שניות, אבל זה נותן ללומדים תמונה שלמה וחוסך להם אי הבנות וקשיים.

"בנוסף, אף שאני מוסר את השיעור רק בהסבר הגמרא הפשוט ביותר, אני מכין אותו מראש עם כל המפרשים וכמובן אלה המופיעים ב'עיון העמוד' שזה ליקוט נפלא מאוד למי שהספיק להכיר את זה, ערוך ועשוי בטוב טעם ודעת ממש מלאכת מחשבת, וכשאני מסביר את הגמרא, אני משתדל לכלול גם פירושים נוספים, במקומות שזה לא מפריע להבנה הרגילה של הגמרא, ולא מצריך יותר מאזכור של כמה מילים בודדות כדי להוסיף עוד הערה מעניינת.

"בסופו של דבר, החלק הכי חשוב כשמלמדים גמרא זה שזה יהיה עם 'גישמאק', לא סתם לימוד חדגוני ואפרורי חלילה, עם 'חיות', עם כל הנשמה, וזה גם משהו שאני מאוד משתדל ליישם בשיעורים הללו.

"יש כמובן את החלק המקצועי. להסתכל חליפות בתוך הגמרא אבל גם אל המצלמה, כדי ליצור קשר עין כביכול עם הצופים בשיעור. בהנהלת 'דרשו' מקדישים לזה מחשבה ונותנים לזה חשיבות, לימדו אותי כללים בסיסיים איך עושים את זה נכון, ועם הזמן אני מוסיף ומתמקצע בסייעתא דשמיא".

כמה זמן לוקח להכין שיעור???

"אין לי תשובה חד משמעית לשאלה הזאת. זה מאוד תלוי באיזה עמוד, וכמה נושאים מורכבים יש בו. אני לומד את הכל עם החברותא שלי לפני שאני מתיישב למסור שיעור, ועד שהעמוד לא ברור לי ומסודר לי אני לא יכול למסור שיעור, לפעמים זה יכול לקחת חצי שעה ולפעמים מספר שעות. לאחר מכן יש את מסירת השיעור עצמה, מדי פעם צריכים לעצור ולהקליט קטע מסוים פעם

'צוף התורה'

מגיד המישרים הגר' אליעזר יטקובסקי, שליט"א עם שאלות
בראי הפרשה, משולבים בעבודות ומעשים מגדולי הדורות

1

**באחד הרמזורים האדומים שבהם
נאלצתי להמתין, בעודי נוסע עם ראש
הישיבה שליט"א, נפתחה פתאום
דלת המכונית ושני בחורים צעירים
נכנסו פנימה, בלי לבקש רשות. קצת
נדהמתי מהתעוזה שלהם, ושאלתי
אותם מה רצונם וכיצד זכיתי לכבוד
הגדול שהם נמצאים במכונית שלי?**

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו"

רש"י הקדוש מביא מדרש נפלא בתחילת הפרשה... "הפסקתי הזה נכנסו ממניו טעונים פסקו, הפסקתי תמה אנה יבנס כל הפסקו הזה? היה פסק אחד משיב לו נלוז אחד יולא ממופוח שף ששורף את פלו, כך יעקב ראה את כל האלופים הפתושים למעלה, תמה ואמר מי יכול לכבש את פלו? מה פתיב למטה, אלה תולדות יעקב יוסף, דקתי והיה בית יעקב אש וצית יוסף לכה וצית עשו לקש (שביה 6) - (לוז יולא מיוסף שמתלה ושורף את פלס".

ישנו מעשה עם רבינו הגר"ח מוולוז'ין בעל 'נפש החיים', שהמושל היה רגיל לשאול אותו דברי חכמה, ורבי חיים היה משיב לו דבר דבור על אופניו בחכמה ובטעם.

פעם אחת ביקש המושל לשאול אותו שאלה קשה: הרי עם ישראל מבווה ומפוזר בין העמים. זעיר שם זעיר שם. בכל מקום שונאים את היהודים, מטילים עליהם מגבלות, מונעים מהם חירויות בסיסיות, ודמם של היהודים אינו אדום כביכול כדמם של בני לאומים אחרים. תמיד יש עלילות דם, פוגרומים וכו' וכו'.

"כמה זמן אתה עוד חושב שתשרדו?", שאל המושל את רבי יונתן, וביתר שאת הקשה: "הרי אתם סבורים שבסוף תהיה מלחמת גוג ומגוג, כל העמים יילחמו זה בזה, ומי יהיה המנצח הגדול? עם ישראל! איך זה ייתכן? אין לכם שום יכולת צבאית לנצח כל כך הרבה עמים ששונאים אתכם בלי סוף ובלי שיעורו!".

השיב רבי חיים מוולוז'ין למשלך בתיאור של מאבק בין תרנגולים אלימים במיוחד על צלחת עם אוכל שהונחה במרכז הלול.

בתוך זמן קצר התנהל קרב איתנים בין כל התרנגולים, הם ניקרו ושרטו זה את זה עד זוב דם, בצווחות איומות וקרקורים מפחידים, כך במשך שעה ארוכה, עד שכל התרנגולים היו פצועים וחבולים. שכבו כל התרנגולים על הרצפה והחלו למות בזה אחר זה מאובדן דם.

או אז קמה תרנגולת קטנה וחלשלושה שהצטנפה מבוהלת בקרן זוויית, והרימה את ראשה, החלה להסתכל בחשש ימין ושמאל, וכשראתה שהיא הנפש החיה היחידית שנותרה בלול, התקרבה בצעדים נינוחים אל הצלחת על הגרגירים ואכלה אותם בהנאה מרובה.

אמר רבי חיים, כך יהיה גם במלחמת גוג ומגוג, כל העמים הגדולים והחזקים יכו זה בזה, ועם ישראל ישב בצד, וימתין שהמלחמה תסתיים. כשהם יביסו האחד את השני, אנחנו נצא ונתחלק במה שנשאר.

באחרונה התבקשתי מאת ראשי 'קופת העיר' להביא את מורי ורבי ראש ישיבת גאון יעקב

הגאון רבי זאב ברלין, לאסיפה של גדולי ישראל

באחרונה התבקשתי מאת ראשי 'קופת העיר' להביא את מורי ורבי ראש ישיבת גאון יעקב הגאון רבי זאב ברלין, לאסיפה של גדולי ישראל שהתקיימה בביתו של גאון ישראל מרן הגר"ד לנדו שליט"א, בענייני צדקה.

מאחר וזכיתי פעם לשמוע מפה קדשו של מרן בעל השבט הלוי זצ"ל דברי שבח נפלאים על 'קופת העיר', ומרן זצ"ל אמר אז שהוא מאמין שמאות היות עם ישראל לעם, לא היה שום גוף או ארגון שהיה גומל צדקות בכאלו היקפים כמו 'קופת העיר', ובכלל כל הזדמנות לשהות במחיצתו של מורי ורבי הגר"ז ברלין שליט"א היא משהו שלא כדאי להחמיץ, הסכמתי לשמש כנהג שלו לנסיעה הקצרה הזאת, בתוך בני ברק.

באחד הרמזורים האדומים שבהם נאלצתי להמתין, בעודי נוסע עם ראש הישיבה שליט"א, נפתחה פתאום דלת המכונית ושני בחורים צעירים נכנסו פנימה, בלי לבקש רשות.

קצת נדהמתי מהתעוזה שלהם, ושאלתי אותם מה רצונם וכיצד זכיתי לכבוד הגדול שהם נמצאים במכונית שלי?

הם השיבו לי בשובבות, שהם עברו ברחוב וראו את הבעל מחבר של 'צוף התורה' נוסע במכונית, מיד החליטו לקפוץ לתוך המכונית שלו, כדי לראות איזו שאלה הלכתית מעניינת הוא יוציא מהמעשה המחוצף שלהם...

חייכתי, ושאלתי אותם בשנית להיכן הם נוסעים, והתברר שהתקיים בנו המאמר 'אם השמאל ואימינה', הם צריכים בכלל לכיוון שונה לחלוטין

מזה שאליו אני לוקח את מורי ורבי שליט"א, וזה היה השלב שבו הגיע מעשה הקונדס לסיומו, הם פתחו את המכונית והלכו לדרכם... לשמחתי, הם באמת הזכירו לי במעשה שלהם קושיה שהתחבטתי בה לפני שנים רבות...

הוא מבין שלהדליק אש בחדר האשפוז זה מעשה שלא ייעשה בשום פנים ואופן

שאלה: ר' שלמה נאלץ להתאשפז בבית החולים בימי החנוכה, ובלבו מפעם רצון עז להדליק נר חנוכה כדת וכדין.

הוא מבין שלהדליק אש בחדר האשפוז זה מעשה שלא ייעשה בשום פנים ואופן, כי בחדרי האשפוז יש צנרת של חמצן, והדלקת אש עלולה לגרום לפיצוץ ולשריפה קטלנית רח"ל. הוא לא רוצח ולא מדליק אש בחדר אשפוז.

אבל אפשר להדליק במסדרון, או בחדר האוכל... אין שם חמצן בקרבת מקום.

מצד שני, זה ברור לחלוטין שהצוות הרפואי יתנגד לכך בתוקף ויכבו לו את הנרות.

כולנו מכירים את ההלכה ש'כתבה אין זקוק לה', כי את המצווה מקיימים בעצם ההדלקה, גם אם הנרות בסופו של דבר כבו מסיבה חיצונית שלא תלויה בטיב הנרות ובכמות השמן.

מצד שני, אנחנו יודעים שמי שמדליק נר חנוכה במקום שהרוח שולטת בו, ובוודאי י'כבה הנר, אינו יוצא ידי חובה וברכותיו ברכה לבטלה הן.

קעת נותר לנו לברר האם במקרה שבאופן טבעי הנר אמור לדלוק ואין סיבה שייכבה, אבל בפועל יש כאן דעת אחרים שבוודאי תגרום לכיבוי שלו, האם כזוהי מקרה אנחנו אומרים 'כתבה אין זקוק לה', או שבכזוהי מקרה נגיד שזה יותר דומה למקום שהרוח שולטת בו??? **תשובה:** נחלקו הפוסקים בשאלה זאת, אם הכיבוי תלוי בדעת אחרים, האם אומרים 'כתבה אין זקוק לה' או לא. יש אומרים שבכזוהי מקרה עדיף שלא ידליק בכלל, או שידליק בלי ברכה, ואחרים אומרים שידליק ויעשה את שלו, ומה שיהיה יהיה.

כמוכן שכשמדובר בבית חולים צריכים זהירות רבה, ולמעשה אין ראוי להדליק בכלל במקום שלא אישרו להדליק, אבל ברוב בתי החולים מקצים מקום מיוחד להדלקת נרות חנוכה, ושם יש להדליק. בוודאי מי שהוא נשוי, עדיף לצאת על ידי אשתו המדלקת עליו בביתו, בפתרון של 'לכתחילה' ולא להכניס את הראש בין הרים הגבוהים.

אמנם, אם לא מדובר במקום שיש בו סכנה, אלא סתם באופן שבו יבואו אינשי דלא מעלי ויכבו כי אינם רוצים שיקיים מצווה וכדו', צריך לכאורה לעשות את המוטל עליו, ואל יבוש מהמלעיגים עליו ומהמפריעים לו, ואם יכבו יכבו, והקב"ה ממקום קדשו ישקיף ויראה ויבוא לעזרתו.

כמו שראינו עם המכבים עצמם, שהגיעו ומצאו פח אחד שמן, ולא עשו חשבונות אם הוא מספיק או לא מספיק, אלא פשוט הדליקו

את השמן וזכו לנס שדלק שמונה ימים. עם זאת, אין ספק שכל מה שיכול האדם לעשות להתאמן כדי לקיים את המצווה בכוחות עצמו יעשה, ואל יסמוך לא על הנס ולא על הסייעתא דשמיא שתבוא לו, אלא ישתדל לעשות ככל יכולתו בכוחות עצמו, כי מצווה שמקיימים בקושי ובעמל, יש לה שכר עצום וגורמת לשעשוע ולנחת רוח גדולה בשמי מרום.

מעשה מעניין מספר רבי שמואל דוד הכהן פרידמן מניו יורק

מעשה מעניין מספר רבי שמואל דוד הכהן פרידמן מניו יורק, בספרו 'בדידי הווא עובדא': רבי יצחק אוהב ציון, נכנס פעם למרן שר התורה רבינו הגר"ח קנייבסקי ז"ע, ושאל אותו איפה המדרש שמספר על מעשה באשה אחת שעשתה לה תנור חדש מחרס, והתפללה שלא ירדו גשמים כדי שלא יתמוסס וייתר התנור מחמת הגשם. כל העם התפללו על הגשמים שהעולם צריך להם, והיא לבדה התפללה שלא ירדו גשמים, ובכל זאת נתקבלה תפילת האשה ולא תפילת רבים.

אמר רבי יצחק אוהב ציון שישבו קבוצה של תלמידי חכמים וניסו לחפש את המדרש הזה, ואף עשו שימוש בתוכנות מחשב השונות כדי למצוא אותו ולא עלה בידם. לכן הוא בא לפני מרן שר התורה ושאל היכן כתוב המדרש הזה.

השיב מרן על אתר שהמעשה כתוב ב'אגדת בראשית' פרק ד'. והוסיף והסביר: הסיבה שהמחשב לא מצא הוא שאתם חיפשתם מעשה באשה שעשתה תנור, אבל במדרש זה מופיע כמעשה ב'זקנה שעשתה כיריים'. אין כאן לא אשה אלא זקנה ולא תנור אלא כיריים, ולכן המחשב לא ידע לאתר את המדרש הזה...

עוד צריכים לדעת, שלפעמים נגזר על אדם גזירה, והניסיונות לשנותה לא יועילו כלום, ומעשה היה ביהודי אחד שהגיע למרן הסטייפלר ושאלתו בפיו, הבן שלו ילד מוצלח ב"ה, אבל השנה הוא קיבל מלמד שאינו מסתדר אתו בשום אופן, והילד לא מצליח בלימודים כפי שהיה בשנים קודמות.

שואל האבא האם לא יהיה נכון להוציא את הילד מהחיידר ולהעביר אותו לתלמוד תורה אחר.

נענה מרן הסטייפלר ואמר שאם נגזר על הילד להתמודד עם מלמד שאינו יודע להלך לפי רוחו, הוא יצטרך להתמודד אתו בכל מקרה. למעשה פסק שאם מדובר רק ברצון שהילד יצליח יותר, אין להעביר אותו מחמת זה לחיידר אחר, אבל אם הילד ממש סובל סבל רב, יש לשקול זאת בכובד ראש וייתכן שכדאי להעביר, אם יש סברה שבחיידר אחר יהיה מצבו טוב יותר.

אותו אבא לא הבין או לא רצה להבין את התשובה עד הסוף, וכעבור זמן קצר לא עמדה לו רוחו, והוא העביר את הילד לחיידר אחר.

והנה הסתיימה השנה, התחילה שנת לימודים חדשה, הילד בא לתלמוד התורה ליום הראשון של שנת הלימודים, ואת מי הוא מוצא ישוב במקומו של המלמד בכתה החדשה? אותו מלמד שממנו

ברח בשנה שעברה... כי כמו שאמר מרן הסטייפלר, אם נגור עליו להתמודד עמו, הוא יאלץ להתמודד ולא יוכל לברוח מפניו.

סיפר מרן הסטייפלער שבאותה תקופה הוא זכה לסייעתא דשמיא מיוחדת

מנגד, סיפר מרן הסטייפלר מעשה שהיה בעיר ביאליסטוק, שפעם הגיע קיסר פולין לבקר בעיר, והביאו כמובן כח של חיילים לאבטח את הביקור ולשמור על המלך. היה שם גם חייל אחד יהודי, שמאוד לא רצה לשרת בצבא פולין, אבל לקחו אותו בעל כרחו וכל חפצו ומאוויזו היה להשתחרר מהצבא.

כשהתמנה למשימה של אבטחת הביקור המלכותי בביאליסטוק, החליט אותו חייל לעשות מעשה מסוכן ולנסות לבקש מהמלך חנינה מיוחדת שיוותר לו על חובת השירות בצבא.

כשהגיע לקיסר, לא נתנו לו להתקרב. עמד החייל וצעק מרחוק, "אדוני המלך, אני רוצה לשוחח איתך, אני רוצה חנינה ופטור מהצבא...".

שמע הקיסר את הצעקות, ושאל את משרתיו: "מה הצעקות האלו, למה אנשים צועקים פה?".

השיבו לו שיש חייל יהודי שלא רוצה לשרת בצבא. נענה הקיסר ברוגז, מה הוא בא לצעוק פה? שילך מכאן!

הקיסר התכוון שירחיקו ממנו את החייל ולא יקשיבו לדרשתו החצופה, אבל המפקדים שהיו שם הבינו שכוננתו היא לשחרר את החייל מהצבא, ומיד נתנו לו פטור מיוחד במצוות המלך, והוא יכול היה לשוב לביתו ללא חשש.

ואם בסיפורי השגחה פרטית עם מרן הסטייפלר עסקינו, נציין שדרכו של הסטייפלר היתה ללמוד עם חברותא לימודים שונים, בשו"ע ובש"ס ועוד, לפי סדריו שלו, ובמקביל היה מוסר בתקופה מסוימת שיעורים בישיבת 'בית יוסף'.

סיפר מרן הסטייפלער שבאותה תקופה הוא זכה לסייעתא דשמיא מיוחדת שבכל מקום שהיה לומד היה מוצא קשר לסוגיא שלימד בישיבה באותה עת, וכשהיה מוסר שיעורים בישיבה היה מביא הוכחות וראיות מכל רחבי הש"ס והשו"ע ועוד. "הבחורים בטוחים שאני כזה גאון שיודע את כל התורה כולה", אמר מרן זצ"ל בענוותנותו הרבה, "אבל האמת היא שבדיוק היום בבוקר ראיתי את זה כשלמדתי שולחן ערוך, ואת הגמרא ההיא למדתי בדיוק אתמול כשלמדתי לפי הסדר הרגיל שלי... ולכן זה נראה שאני בקי בכל מקום".

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל

ועוד מסכת קטנה. זה היה סדר הלימוד שלו במשך חמש שנים. אחרי זה הוא נהיה ראש ישיבה, והלימוד שלו היה להפליא! היו שולחים אליו תלמידים חלשים, כאלו שאף אחד לא הצליח עליהם, והוא עשה אותם תלמידי חכמים מופלגים, עם כח האהבה העצום שהיה לו לתורה הוא הצליח להחדיר בהם את ה'ברען' וה'גישמאק' ללימוד התורה. הוא היה לומד עם 'פייער' (אש)!!! שמעו את השאגות שלו בלימוד למרחקים, כמו שאנחנו נמצאים כאן ברח' עזרא (בירושלים) וישמענו אותנו עד 'גאולה', לזכה מרחק היו שומעים אותו.

כשהיינו לומדים סוגיא ורצינו לדעת מה אומר הרשב"א או הריטב"א או הר"ן או הרמב"ן, לא היינו צריכים לגשת לארון כדי לחפש את הספר. היינו שואלים את ר' יוסף, מה אומר על זה הרשב"א, והוא היה אומר מיד, בלי היסוס ובלי גמגום. רבי עקיבא אייגר, קצות החושן, הכל הוא ידע!

וזה היה ילד שבגיל 12 לא ידע ללמוד משנה!!!! איך הוא עשה את זה? עם כח הרצון. הוא החליט לקבל על עצמו עול תורה, ולא נתן לשום דבר לעצור אותו!!!

צער גידול בנים

אני רוצה שתדעו, יש בכם הרבה יותר כוחות ממה שאתם מנצלים. הרבה יותר!

הנצי"ב מוולוז'ין הרי היה אחד מגדולי המתמידים, הוא היה המתמיד הכי גדול בדורו, והחתן שלו רבי רפאל שפירא, חמיו של הגר"ח מבריסק, היה מתמיד עוד יותר גדול ממנו.

רבי רפאל היה שקוע בלימוד ולא הפסיק לשום דבר. רעייתו הרבנית היתה עושה את הכל בכוחות עצמה כדי שלא להפריע לו

מהלימוד, אבל כשאחד מילדיהם התחתן אמרה הרבנית לבעלה הכל אני עושה בשבילך, אני לא מבקשת ממך שום דבר, מתארגנת לבד לחתונה בלי להפריע לך בכלל בכלל, אבל יש דבר אחד שאני לא יכולה לעשות בשבילך, ללכת לחייט כדי שיתפור לך חליפה, אני לא יכולה! את זה אתה חייב לעשות בעצמך, כדי שתהיה לך חליפה חדשה לחתונה של הילד..

אמר רבי רפאל, אני מצטער מאוד. אין לי זמן ללכת לחייט. זה ביטול תורה נורא ואיום. לבזבז כל כך הרבה זמן על חליפה? לא בא בחשבון. אמרה הרבנית, נו נו, בסדר אני אשלח את החייט אליך, ואכן ביקשה מהחייט שיבוא לבית המדרש כדי למדוד את מידות גופו של רבי רפאל כדי לתפור לו חליפה. החייט הגיע עם סרט המדידה, רבי רפאל ישב ולמד והחייט מדד את רוחב הכתפיים, רוחב המותניים, כל מה שצריך, ואז אמר לרבי רפאל, רבי, מה שיכולת למדוד בלי להפריע מדדתי, אבל את הגובה שלך אני לא יכול למדוד כשאתה יושב, בבקשה שהרב יעמוד לכמה רגעים כדי שאוכל למדוד את הגובה...

בלית ברירה קם רבי רפאל ממקומו ונאלץ להפסיק לרגע מתלמודו, והוא נאנח... "איי... צער גידול בנים!!!

בכל אופן, רבינו הנצי"ב אמר מה היא ההגדרה של 'מתמיד' - מי שלומד הרבה, ישן הרבה ואוכל הרבה!

מה הפשט? מי שלומד כשצריכים ללמוד וישן כשצריכים לישון ואוכל כשצריכים לאכול - זהו מי שעונה להגדרה 'מתמיד'.

אני לא מבקש מהבחורים בישיבה ללמוד בשעות 'בין הסדרים' ולהישאר ערים לילות שלמים. אני מבקש שילמדו בסדרים. יש שלושה סדרים ביום, אני מבטיח לכם שכל בחור שילמד בכל הסדרים הללו מההתחלה ועד הסוף יגדל תלמיד חכם! כך תהיו גדולי תורה ויראה.

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ האם ניתן להבדיל על קפה?
- ◆ האם ניתן להשתמש בכוס חד פעמית ל'כוס של ברכה'?
- ◆ האם מותר לענות לקדיש באמצע ברכת המזון?

'חמור מדינה'

• קידוש, הבדלה וכוס של ברכת המזון, אינם אלא על יין; אולם, במקום שלא מצוי בו יין, נחשב המשקה שהוא 'חמור מדינה' כַּיִן, והיינו המשקה שרוב בני המדינה שותים ממנו בכל יום.

• במקום שהיין מצוי, אך לא בשפע - אין לקדש ולהבדיל על חמור מדינה, אך לענין כוס של ברכת המזון יש להקל, אלא אם כן יש ברשותו יין בכמות המספיקה הן לקידוש ולהבדלה והן לברכת המזון.

• קפה - יש אומרים, שנחשב כחמור מדינה; ויש שהקל רק במקומות שמגישים אותם בשמחות; ויש אומרים, שאינו נחשב כחמור מדינה; ויש שהקל בשעת הדחק בקפה ללא חלב בלבד.

'יין פגום'

• יין ששתו ממנו - אפילו מעט, ואף אם לא נגעו שפתי השותה בכלי שהיין בתוכו - נחשב ל'פגום', ואינו ראוי לכתחילה לקידוש, להבדלה ולברכת המזון.

• ניתן לתקן יין פגום על ידי יערוי יין לתוכו; ובדיעבד, גם אם יָרָה יין פגום לתוך יין אחר, שאינו פגום, אשר כמותו גדולה משל הפגום, 'מתבטל' היין הפגום ביין האחר, והפגימה בטלה. ונוהגים לתקנו בשתי הדרכים: מְעָרִים יין לתוכו, ולאחר מכן מְעָרִים אותו ליין אחר. וכשאין אפשרות לתקן את היין - ניתן לקדש, להבדיל ולברך ברכת המזון, עליו, אך יש לשופכו תחילה לכלי אחר.

הכוס הראויה ל'כוס של ברכה'

• הכלי שבו מונח היין ל'כוס של ברכה' - דהיינו הגביע - צריך להיות שלם, ולא יהיה בו שבר ולא סדק ולא פגם בשפתו, ואף לא שבר בבסיסו. ואם אין כוס אחרת, ניתן להקל.

• כוס חד פעמית - יש אומרים, שניתן להשתמש בה לכוס של ברכה; ויש שהורו שאין להשתמש בה; ויש שכתב, שאם

מנהג המקום לשוב ולהשתמש בכוס לאחר שטיפתה, ניתן להשתמש בה.

• ירא שמים לא יברך ברכת המזון 'על הכוס' עם כַּפָּה לראשו בלבד, אלא יניח גם את הכובע על ראשו, ויש שנוהגים להתעטף גם בבגד העליון. ויש שכתבו, שצריך להקפיד על כך אף בלא כוס.

דילוג והפסקה בברכת המזון

• משעה שנתנו למזמן את הכוס לקראת ברכת המזון, אף אם טרם נטל 'מים אחרונים', לא יפסיק בדיבור עד לאחר שתיית הכוס לאחר ברכת המזון.

• מי שדילג באמצע בברכת המזון וטרם סיים את הברכה - ישוב למקום הדילוג. ואם סיים את הברכה: אם דילג דבר הכרחי לכשרות הברכה, צריך לחזור לראש הברכה שדילג בה.

• מי שהפסיק באמצע אחת מארבע הברכות שבברכת המזון מחמת אונס הלכתי, למשך זמן שיש בו כדי לברך את כל ברכת המזון - צריך לחזור לראש אותה ברכה שהפסיק בה.

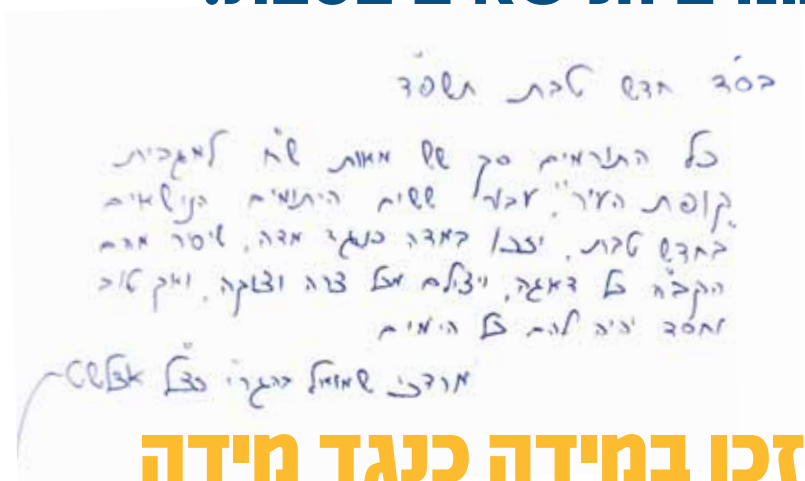
• יש אומרים, ששלוש הברכות הראשונות של ברכת המזון דינן כדין תפילת 'שמונה עשרה', ואסור לענות לקדיש, קדושה ו'ברכו'. ויש שציידד, שדינן כדין קריאת שמע וברכותיה.

מְהֻלְכוֹת ברכת המזון

• חובה לשבת בברכת המזון, ובדיעבד, יוצאים ידי חובה אף בעמידה ובשכיבה. ומדברי הפוסקים נראה, שאף בברכה הרביעית צריך לשבת; ויש שכתב, שראוי לשבת עד לאמירת 'עושה שלום'.

• ראוי שכל המשתתפים בסעודה יברכו בלחש יחד עם המזמון, כדי לקיים בכך את עיקרה של מצוות הזימון: "גִּדְלוּ לִי אֶתִי וְנִרְוַמְקָה שְׁמוֹ יַחְדָּו".

מכתב עמוד הישועות
מרן הגרמ"ש אדלשטיין שליט"א
לתורמים 600 ש"ח עבור
60 היתומים הנישאים בטבת:

"...יזכו במידה כנגד מידה"

**שִׁיִּסִיר הַקֶּבֶ"ה מֵהֶם כָּל דָּאָה
וַיִּצִילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּק
וְאֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יִהְיֶה לָהֶם
כָּל הַיָּמִים"**

מרדכי שמואל בהגר"י זצ"ל

לתרומות עבור 60 יתומים המתחתנים בחודש טבת
- קרן מס' 10940

(הכסף מתחלק בין כולם לפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים)

60

יתומים

נישאים

בטבת

גה
ה

ל אדלשטיין

בכל תרומה יש לציין עבור קרן 10940 - יתומי טבת

1800-39-47-47

חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קְרֵאתָ

זכורני שפעם כשהייתי בעריכת השולחן בליל שבת אצל כ"ק האדמו"ר ה"בית ישראל" מגור, הסתובב האדמו"ר כמנהגו בין הקהל, ולפתע נעצר במקום אחד וחזר ואמר כמה פעמים "הילד איננו ואני אנה אני בא"

פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א על קדושת השבת ומסירות נפש

הפחד מהחטא וכבר אינם מסתכלים על עוון חילול שבת כדבר נורא ואיום כפי שהיה אצלם עד עתה, ולכן אמרה תורה יד העדים תהיה בו בראשונה - כדי שיוקיעו מליבם מחשבה זו על ידי שישתתפו הם בפועל בעונש החוטא.

ומה נענה בזמנינו שמרוב חילולי שבת בעוה"ר נעשה הדבר קל בעינינו רח"ל, וסיפר לי מחותני הרה"ג ר' ישראל משה סלומון שליט"א שאביו הגאון רבי ברוך שמעון סלומון זצ"ל אב"ד פתח תקוה אשר נלחם במסירות נפש נגד חילול שבת קודש, נכנס לסטייפלער (הגר"י קנייבסקי) וסיפר לו שטוענים לו שיש סכנה בהפגנות על כבוד השבת בפתח תקווה, שכן אפשר שיגיע הדבר לפיקוח נפש ממש, והשיב לו הסטייפלער "מי יודע האם לא צריך מסירות נפש על עקירת השבת".

וסיפר לי הגאון רבי שמחה ווסרמן זצ"ל

ושמירת שבת היא אות ברית בינינו להקב"ה, וכשאנו שומרים על שבת קודש כשומר שדואג שגם אחרים לא יפרצו גדר, גם הקב"ה שומר אותנו. וסיפר לי הגאון רבי שמחה ווסרמן זצ"ל בנו של הגאון הקדוש רבי אלחנן, שפעם עלתה הצעה שכל יהודי שומר שבת יתלה תג בולט במשך כל ימות השבוע שכתוב בה "אני שומר שבת", ואמר ששתי מעלות טובות יש בזה, האחת, לקיים בזה מצוות עשה ד"זכור את יום השבת לקדשו", כשיהיה נגד עינינו תמיד שמירת השבת ונהיה קשורים כל השבוע בשבת, ושנית, כשהחופשיים יראו כמה חשובה אצלינו שמירת שבת, הם יזהרו ויחששו יותר לחלל שבת קודש

(מתוך ספר ביאורים והנהגות וישלח - וישב)

הֵילֵד אֵינְנו וְאֲנִי אֲנִה אֲנִי בָּא (ל' ז')

זכורני שפעם כשהייתי בעריכת השולחן בליל שבת אצל כ"ק האדמו"ר ה"בית ישראל" מגור, הסתובב האדמו"ר כמנהגו בין הקהל, ולפתע נעצר במקום אחד וחזר ואמר כמה פעמים "הילד איננו ואני אנה אני בא", והמשיך לדרוכו, ולאחר מכן שאלתי את מקורביו מה היתה כוונתו, ואמרו לי שעמד שם יהודי אחד שהוציא את בנו מהישיבה ושלחו ללמוד מקצוע, והאדמו"ר נעמד בסמוך לו לרמוז לו ש"הילד איננו ואני אנה אני בא", אם האב מוציא את בו מדרך התורה, "אנה אני בא", איך יישא פניו בעולם העליון כאשר ישאלוהו על הילד מדוע אינו הולך בדרך התורה, [ובפרט שאם האדם מחנך את בניו להתנתק מהתורה וללכת ללמוד מקצוע, הרי הוא מוכיח בזה שאינו רוצה בדרך התורה, וא"כ "אנה אני בא" איך יוכל להראות פניו לאבינו שבשמים]

וסיפר לי מחותני הרה"ג ר' ישראל משה סלומון שליט"א

ודע שהרבה פעמים שורש החטא הוא משום שרואים בעלי עבירה חוטאים ומתקררים מזה, וכמו שפירש רבינו הגאון רבי מאיר שמחה בעל האור שמח זצ"ל, מה שנאמר בתורה (דברים י"ז ז') "יד העדים תהיה בו בראשונה ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך", ש"מקרבך" הכוונה לעדים, כי מאחר שהעדים רואים איך אדם מתוך עם ישראל מחלל שבת וממשיך לחיות כרגיל, מתקרב אצלם עי"ז